

Rapport 6/2025

Eierskapskontroll: Styre- og ledergodtgjørelser i kommunens aksjeselskaper

2025

Integritet og verdiskaping

Forord

Denne rapporten er resultatet av en kontroll av styre- og ledergodtgjørelser i selskaper eid av Oslo kommune.

Kontrollen er forankret i kontrollutvalgets vedtak av 27. august 2024 (sak 73) og tilhører området *eierskapskontroll* i *Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024–2028*, vedtatt av bystyret 19. juni 2024 (sak 173).

Eierskapskontroll er en lovpålagt oppgave, og er definert slik i kommuneloven § 23-4:

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Eierskapskontroller i Oslo kommune gjennomføres etter gjeldende standard for eierskapskontroll i kommuner og fylkeskommuner i Norge (RSK 002). Prosjektet er gjennomført av seniorrådgiver Annette Birkeland som prosjektleder.

Vi vil takke Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for finans, Byrådsavdeling for kultur og næring, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS for nødvendig bistand i løpet av prosjektet.

10. april 2025

Morten Andreas Engebretsen
ass. avdelingsdirektør

Annette Birkeland
seniorrådgiver

Oppdatert versjon av rapporten 27. juni 2025

Kommunerevisjonen har oppdatert tallet for fastlønn i 2024 for daglig leder i Ruter AS i tabell 10, fra 3 210 000 til 2 828 700. Tilsvarende er det gjort nye beregninger i tabell 11. Endringene har ingen betydning for rapportens øvrige innhold.

Innhold

Innhold 3

Hovedbudskap	5
Sammendrag	5
1 Innledning	9
1.1 Bakgrunn	9
1.2 Formål og problemstillinger	9
1.3 Avgrensninger	10
1.4 Vurderingskriterier	10
1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring	10
1.6 Rapportens oppbygging	11
2 Utviklingen i styre- og ledergodtgjørelser i kommunens selskaper	12
2.1 Bakgrunn	12
2.2 Styregodtgjørelser	14
2.3 Godtgjørelser til daglig leder	20
3 Byråd for kultur og næring – Hafslund AS	24
3.1 Om Hafslund AS	24
3.2 Vurderingskriterier	25
3.3 Faktabeskrivelse	25
3.4 Kommunerevisjonens vurderinger	30
4 Byråd for finans – Oslo Pensjonsforsikring AS	32
4.1 Om Oslo Pensjonsforsikring AS	32
4.2 Vurderingskriterier	32
4.3 Faktabeskrivelse	33
4.4 Kommunerevisjonens vurderinger	39
5 Byråd for miljø og samferdsel – Sporveien AS	41
5.1 Om Sporveien AS	41
5.2 Vurderingskriterier	41
5.3 Faktabeskrivelse	42
5.4 Kommunerevisjonens vurderinger	45
6 Kommunerevisjonens kartlegging, konklusjoner og anbefaling	47
6.1 Kartleggingen	47
6.2 Konklusjoner	47
6.3 Anbefaling	48
7 Uttalelser til rapporten og Kommunerevisjonens vurdering av disse	49
7.1 Byrådsavdeling for finans / Oslo Pensjonsforsikring AS	49

7.2	Byrådsavdeling for kultur og næring / Hafslund AS	50
7.3	Byrådsavdeling for miljø og samferdsel / Sporveien AS	51
Tabelloversikt		52
Figuroversikt		53
Referanser... ..		54
Vedlegg 1 Vurderingskriterier		55
Vedlegg 2 Metode		63
Vedlegg 3 Uttalelse fra byråden for finans		68
Vedlegg 4 Uttalelse fra Oslo Pensjonsforsikring AS		71
Vedlegg 5 Uttalelse fra byråden for kultur og næring		72
Vedlegg 6 Uttalelse fra Hafslund AS		74
Vedlegg 7 Uttalelse fra byråd for miljø og samferdsel		75
Vedlegg 8 Uttalelse fra Sporveien AS		78
Siste publikasjoner fra Kommunerevisjonen i Oslo		79

Hovedbudskap

Kommunerevisjonen har gjennomført en eierskapskontroll knyttet til godtgjørelser til styret og daglig leder i Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS. Eierskapet utøves av byrådene for kultur og næring, finans og miljø og samferdsel. Byrådenes eierstyring oppfylder i ulik grad kommunens krav og føringer til styre- og ledergodtgjørelser. Det var svakheter ved alle byrådenes eierstyring knyttet til retningslinjer og lønnsrapporter. Byråden for miljø og samferdsels eierstyring knyttet til styregodtgjørelser i Sporveien AS fremstår samlet sett som lite aktiv. Byråden for kultur og næring og byråden for finans' fastsettelse og justering av styregodtgjørelser har ikke vært fullt ut i tråd med kommunens føringer. Det kan gi risiko for at godtgjørelsene utvikler seg i utakt med føringene.

Kommunerevisjonen har også kartlagt utviklingen i styre- og ledergodtgjørelser i 18 aksjeselskaper som er eid av Oslo kommune. Resultatene viser at i de fleste av selskapene som betaler styregodtgjørelser, har styrelederhonorarene økt mindre enn lønnsveksten i samfunnet fra 2018 til 2023. De samlede styregodtgjørelsene har økt mer enn lønnsveksten i omtrent halvparten av selskapene. Fastlønn til daglig leder har økt mer enn lønnsveksten i fire av kommunens fem store selskaper samt i ett av de øvrige selskapene. Ingen av kommunens selskaper opererer med bonusordninger til daglig leder.

Sammendrag

Oslo kommune eier flere selskaper. Selskapene leverer tjenester innenfor blant annet energiproduksjon, transport, pensjon, kultur og arbeidsmarkedstiltak. Eierstyringen av selskapene er i hovedsak delegert til fire byråder: byråd for byutvikling, byråd for finans, byråd for kultur og næring og byråd for miljø og samferdsel.

Oslo kommune ønsker å rekruttere kompetente og motiverte styremedlemmer og daglige ledere til selskapene. Godtgjørelser til styremedlemmer og daglige ledere er viktige virkemidler for å oppnå dette. Nivået på godtgjørelsene kan imidlertid føre til kritikk og omdømmetap om de oppfattes å ligge for høyt. Kommunens føringer om styre- og ledergodtgjørelser i kommunens aksjeselskaper avveier slike hensyn.

Problemstillingene i eierskapskontrollen har vært:

1. Hvordan har utviklingen i godtgjørelse til styret og daglig leder i Oslo kommunes heleide og store selskaper vært?
2. Fastsetter eier godtgjørelse til styret i tråd med kommunens eierstyringsprinsipper?
3. Har eier gitt føringer knyttet til styrets fastsettelse av lønn mv. til daglig leder eller fastsettelse av styrehonorar for eventuelle datterselskaper?

Problemstilling nr. 1 er besvart gjennom en kartlegging av utviklingen i styre- og ledergodtgjørelse i de heleide og de store selskapene kommunen eier. Kartleggingen gjelder årene 2018 til og med 2024 og omfatter til sammen 18 selskaper. Den er i hovedsak basert på data innsamlet fra de fire byrådsavdelingene som forvalter kommunens eierskap, i tillegg til offentlig statistikk og informasjon i årsregnskaper.

Problemstilling nr. 2 og nr. 3 er besvart gjennom en kontroll av kommunens eierstyring i de tre store heleide selskapene Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS. Byråden for kultur og næring utøver kommunens eierskap i Hafslund AS, byråden for finans i

Oslo Pensjonsforsikring AS og byråden for miljø og samferdsel i Sporveien AS. Undersøkellesperioden for eierskapskontrollen er fra 2020 til 20. oktober 2024. Kontrollen er i hovedsak basert på dokumentgjennomgang av byrådenes skriftlige svar på Kommunerevisjonens spørsmål og tilhørende dokumentasjon.

Kriteriene er blant annet utledet fra aksjeloven, regnskapsloven, allmennaksjeloven, kommunens eierstyringsprinsipper fra 2012 og eierskapsmeldingen fra 2023.

Kartlegging av utviklingen i styre- og ledergodtgjørelser

Kommunerevisjonens kartlegging av styre- og ledergodtgjørelser i kommunens heleide og store selskaper viser at de fastsatte styrelederhonorarene i de fleste av selskapene som betaler styrehonorar, har hatt en gjennomsnittlig utvikling som er lavere enn lønnsveksten i samfunnet i perioden 2018 til 2023 (12 av 14 aktuelle selskaper). Utviklingen i de samlede styregodtgjørelsene har i omtrent halvparten av de aktuelle selskapene (7 av 15) vært høyere enn den gjennomsnittlige lønnsveksten i samfunnet i samme periode.

Fastlønnen til de daglige lederne i fire av kommunens fem store selskaper har hatt en høyere gjennomsnittlig utvikling enn lønnsveksten i samfunnet mellom 2018 og 2023. Det samme gjelder fastlønnen til daglig leder i ett av de ikke-store selskapene. I de øvrige selskapene med ansatt daglig leder (7 av 12) var daglig leders lønnsutvikling lavere enn lønnsveksten i samfunnet i den samme perioden. Dette inkluderer Sporveien AS, som det eneste av de store selskapene.

Det er ingen bonusordninger til de daglige lederne i selskapene Kommunerevisjonen har kartlagt. Flere av de daglige lederne mottar godtgjørelser som mobil, bredbånd og aviser. Noen av de daglige lederne får dekket andre typer goder også. For eksempel er det én daglig leder som mottar bilgodtgjørelse, en annen mottar godtgjørelse for bompenger og trening, og i ett tidligere tilfelle har et selskap dekket husleie for daglig leder.

Sentrale vurderinger i eierskapskontrollen

Byråd for kultur og næring – Hafslund AS

Byråden for kultur og næring har i stor grad fastsatt og justert godtgjørelser til styret i Hafslund AS i tråd med kommunens krav og føringer. Blant annet er styregodtgjørelser fastsatt på generalforsamling, styregodtgjørelser er oppgitt i noter til årsregnskapene, og årsregnskapene er offentlig tilgjengelige. Ansatte i ledende stillinger har ikke mottatt godtgjørelser for styreverv i datterselskaper i konsernet.

Byrådets vurdering av at styregodtgjørelsene i Hafslund AS er på et moderat nivå, synes i stor grad å bygge på sammenligning med styregodtgjørelser i andre selskaper. Faktorene ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet er i begrenset grad reflektert ved fastsettelse eller justeringer av styregodtgjørelsene. Dette er ikke i tråd med kommunens føringer.

Byråden har gjort kommunens føringer om godtgjørelser til daglig leder kjent for selskapet, og den utbetalte godtgjørelsen fremgår av noter til årsregnskapene. Retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer har kun vært tatt opp til rådgivende avstemning på generalforsamling i Hafslund AS, men skulle vært behandlet og

godkjent av generalforsamlingen. Retningslinjene omtaler ikke fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til de enkelte medlemmene av styret, selv om dette følger av kommunens krav.

Informasjonen som byråden og Hafslund AS omtaler som lønnsrapport, oppfyller ikke kommunens krav til en lønnsrapport. For eksempel er det ikke gitt en beskrivelse av hvordan samlet godtgjørelse til ledende personer er i overensstemmelse med selskapets retningslinjer. Når lønnsrapporter ikke oppfyller kommunens krav til informasjon om lønn og godtgjørelser til ledende ansatte, kan det bli vanskeligere å følge med på om lederlønningene er i tråd med kommunens føringer.

Byråd for finans – Oslo Pensjonsforsikring AS

Byråden for finans har til en viss grad fastsatt og justert godtgjørelser til styret i Oslo Pensjonsforsikring AS i tråd med kommunens krav og føringer. Blant annet er styregodtgjørelser fastsatt på generalforsamling, styre- og ledergodtgjørelser er oppgitt i noter til årsregnskapene, og årsregnskapene er offentlig tilgjengelige. Ansatte i ledende stillinger har ikke mottatt godtgjørelser for styreverv i datterselskaper i konsernet.

Byrådets vurdering av at styregodtgjørelsene i Oslo Pensjonsforsikring AS er på et moderat nivå, synes i stor grad å bygge på en sammenligning med styregodtgjørelser i andre selskaper. Det gjelder særlig KLP, som også leverer finans- og forsikringstjenester til offentlig sektor og offentlig ansatte. Kommunerevisjonen ser i liten grad at faktorene ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet er vurdert ved fastsettelser eller justeringer av styregodtgjørelser i Oslo Pensjonsforsikring AS. Dette er ikke i tråd med kommunens føringer.

Justeringen av styregodtgjørelser i Oslo Pensjonsforsikring AS på 30 prosent vedtatt på generalforsamling i 2024 følger i liten grad kommunens føringer for justering av styregodtgjørelser. For eksempel er justeringen langt over lønnsutviklingen, og det er ingen eksplisitt vurdering av justeringens nødvendighet. Dette gir risiko for at godtgjørelsene i Oslo Pensjonsforsikring AS utvikler seg i utakt med kommunens føringer. Samlet styregodtgjørelse i Oslo Pensjonsforsikring AS har økt mer enn den alminnelige lønnsveksten mellom 2018 og 2023, og styrelederhonoraret har økt betydelig mer.

Byråden har gjort kommunens føringer om ledergodtgjørelser kjent for selskapet og har fulgt opp føringene i eierdialogen. Den utbetalte godtgjørelsen fremgår av noter til årsregnskapene i perioden vi har undersøkt. Det er en svakhet at selskapets retningslinjer for godtgjørelse, som inkluderer bonusordningene i selskapet, først ble godkjent på generalforsamlingen i mai 2024. Videre er det en svakhet at retningslinjene for godtgjørelse ikke er tilgjengelige for offentligheten. Retningslinjene omtaler ikke fastsettelse av godtgjørelse til de enkelte medlemmene av styret, selv om dette følger av kommunens krav.

Dokumentet som var oversendt som lønnsrapport til generalforsamlingen avholdt i 2024, oppfyller ikke de forskriftsfestede kravene til lønnsrapporter. For eksempel er det ikke gitt en beskrivelse av hvordan samlet godtgjørelse til ledende personer er i overensstemmelse med selskapets retningslinjer. Når lønnsrapporter ikke oppfyller kommunens forventninger til informasjon om lønn og godtgjørelser til ledende ansatte, kan det bli vanskeligere å følge med på om lederlønningene er i tråd med kommunens føringer. Det er en svakhet at lønnsrapport ikke var tatt opp til rådgivende avstemning på generalforsamlingen i 2024.

Videre er det lite tilfredsstillende at det ikke er omtalt i protokollen fra generalforsamlingen at det var fremlagt en lønnsrapport, eller hvordan den ble behandlet.

Byråd for miljø og samferdsel – Sporveien AS

Bedriftsforsamlingen fastsetter styrets godtgjørelser i Sporveien AS. Byråden for miljø og samferdsel har valgt to tredjedeler av bedriftsforsamlingens medlemmer i tråd med kravene i aksjeloven. Det er en svakhet at utbetalte styregodtgjørelser til de enkelte styremedlemmene ikke fremgikk av notene til årsregnskapene før årsregnskapet for 2023. Slik informasjon kan være nyttig for kommunens eierskapsutøvelse når det er bedriftsforsamlingen som fastsetter styregodtgjørelsene.

Byråden har sørget for at bedriftsforsamlingen har fått informasjon om kommunens eierskapsmelding på et eierseminar. Ut over dette har byråden i liten grad fulgt opp kommunens føringer for styregodtgjørelse med de eiervalgte medlemmene av bedriftsforsamlingen og disse medlemmenes utøvelse av oppgaven med å fastsette styregodtgjørelser. Byråden har heller ikke sett til at generalforsamlingen har behandlet og godkjent retningslinjer for godtgjørelser til ledende personer som inkluderer godtgjørelser til styret. Det er ikke i tråd med kommunens krav og føringer at retningslinjer for styrets godtgjørelse er fastsatt av bedriftsforsamlingen. Byråden for miljø og samferdsels eierstyring knyttet til styregodtgjørelser i Sporveien AS fremstår derfor samlet sett som lite aktiv. Utviklingen i styrelederhonorar og samlet styregodtgjørelse i Sporveien AS har vært noe lavere enn lønnsutviklingen i samfunnet i den undersøkte perioden.

Byråden har informert selskapet om kommunens krav og føringer til ledergodtgjørelser. Føringer er fulgt opp i eierdialogen. Utbetalt godtgjørelse til daglig leder fremgår av noter til årsregnskapet i hele den undersøkte perioden. Retningslinjene for fastsettelse av lederlønn og annen godtgjørelse som styret vedtok i 2024, omtaler ikke fastsettelse av lønn og andre godtgjørelser til de enkelte medlemmene av styret og bedriftsforsamlingen. Retningslinjene er derfor ikke i tråd med kommunens krav og føringer. Det er lite tilfredsstillende at det ikke fremgår av protokollen fra generalforsamlingen i 2024 at retningslinjene ble behandlet og godkjent.

Det var ikke blitt utarbeidet et dokument som oppfylte kravene til lønnsrapport, og det er en svakhet at det ikke ble holdt en rådgivende avstemning om en slik lønnsrapport på generalforsamlingen i 2024.

Anbefaling

Kommunerevisjonen anbefaler at byråden for kultur og næring, byråden for finans og byråden for miljø og samferdsel vurderer tiltak på bakgrunn av rapportens funn og konklusjoner.

Uttalelser til rapporten

Kommunerevisjonen har mottatt uttalelser til rapporten fra byråden for finans, byråden for kultur og næring, byråden for miljø og samferdsel, Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS. De to sistnevnte har ikke kommentarer til rapporten. I de øvrige uttalelsene er det varslet relevante tiltak.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Ved utgangen av 2024 eide Oslo kommune aksjer i 29 selskaper. 15 av disse var heleide selskaper. Selskapene leverer tjenester innenfor blant annet energiproduksjon, transport, pensjon, kultur og arbeidsmarkedstiltak. Eierstyringen er i hovedsak delegert til fire byråder: byråd for byutvikling, byråd for finans, byråd for kultur og næring og byråd for miljø og samferdsel.

Oslo kommune ønsker å rekruttere kompetente og motiverte styremedlemmer og daglige ledere til selskapene. Godtgjørelser til styremedlemmer og daglige ledere er viktige virkemidler for å oppnå dette. Nivået på slike godtgjørelser kan imidlertid føre til kritikk og omdømmetap om de oppfattes å ligge for høyt. Kommunens føringer avveier slike hensyn. Blant annet er det vektlagt at godtgjørelser skal være på et moderat nivå og ikke lønnsledende.

Riksrevisjonen gjennomførte i 2018 en undersøkelse av styregodtgjørelse og lederlønn i selskaper eid av staten: *Godtgjørelse til styret og daglig leder i statlige heleide selskaper* (Dokument 3:2 2018–2019). Undersøkelsen viste at godtgjørelsene i mange tilfeller lå på nivåer som var høyere enn de politiske føringene tilsa. Oppfølgingen som Riksrevisjonen gjennomførte i 2022 viste forbedringer, men det var fortsatt tilfeller av at godtgjørelser lå på et for høyt nivå (Dokument 3:2 2022–2023). Oslo kommunes føringer for styregodtgjørelse og lederlønn i aksjeselskaper tilsvarer mange av føringene som staten har for sine selskaper.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med eierskapskontrollen er å gi kontrollutvalget og bystyret informasjon om kommunens eierskapsutøvelse innenfor godtgjørelser til styret og daglig leder i selskaper som er heleid av kommunen. Videre har kontrollen som formål å vise utviklingen i godtgjørelsene i de heleide og store aksjeselskapene som kommunen eier.

Problemstillingene i eierskapskontrollen har vært:

1. Hvordan har utviklingen i godtgjørelse til styret og daglig leder i Oslo kommunes heleide og store selskaper vært?
2. Fastsetter eier godtgjørelse til styret i tråd med kommunens eierstyringsprinsipper?
3. Har eier gitt føringer knyttet til styrets fastsettelse av lønn mv. til daglig leder eller fastsettelse av styrehonorar for eventuelle datterselskaper?

Problemstilling nr. 1 er besvart gjennom en kartlegging av utviklingen i styre- og ledergodtgjørelse i de heleide og de store selskapene kommunen eier. Kartleggingen gjelder årene 2018 til og med 2024 og omfatter til sammen 18 selskaper.

Problemstilling nr. 2 og nr. 3 er besvart gjennom en kontroll av kommunens eierstyring i de tre store heleide selskapene Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS. Byråden for kultur og næring utøver kommunens eierskap i Hafslund AS, byråden for finans i Oslo Pensjonsforsikring AS og byråden for miljø og samferdsel i Sporveien AS.

1.3 Avgrensninger

Kontrollen er avgrenset til godtgjørelser til styret og til daglig leder. Avgrensningene innebærer at kontrollen ikke inkluderer styrevalg, styrenes sammensetning eller eiers oppfølging av styrenes arbeid. Den gjelder heller ikke godtgjørelser til andre ledende ansatte i selskapene enn daglig leder. Vi benytter gjennomgående «daglig leder» som betegnelse på den som har det øverste ansvaret for den daglige driften i virksomheten.

Undersøkellesperioden for problemstilling nr. 2 og nr. 3 går i hovedsak fra og med 2020 til og med 20. oktober 2024. Perioden omfatter årsregnskapene for 2019–2023.

Eierskapskontrollen er gjennomført som en begrenset kontroll, og våre vurderinger i rapporten tar utgangspunkt i dokumentasjon og opplysninger mottatt fra byråden for finans, byråden for kultur og næring og byråden for miljø og samferdsel. Dette påvirker i hvilken grad vi kan identifisere eventuelle svakheter eller mangler ut over det som kan avdekkes ved rimelighetsvurderinger og Kommunerevisjonens kjennskap til eierskapsutøvelsen.

1.4 Vurderingskriterier

Vurderingskriteriene er målestokken for vurderingene i eierskapskontrollen. I denne kontrollen er kriteriene basert på

- aksjeloven
- regnskapsloven
- allmennaksjeloven
- forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer
- Oslo kommunes eierstyringsprinsipper 2012
- Oslo kommunes eierskapsmelding 2023

Sporveien AS har bedriftsforsamling. Bedriftsforsamlingen oppnevner styret og fastsetter styrets godtgjørelser. Dette påvirker kontrollens innretning knyttet til besvarelsen av problemstilling nr. 2 om styregodtgjørelser. Av den grunn er det utledet separate kriterier for byråden for miljø og samferdsels eieroppfølging av styregodtgjørelse i Sporveien AS.

De samlede kriteriene og utledningen av dem er beskrevet i vedlegg 1.

1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring

Kontrollen er gjennomført i tråd med standard for eierskapskontroll (RSK 002).

Undersøkellesperioden for kartleggingen har vært fra 2018 til 2024, og for problemstillingene knyttet til eierstyring fra 2020 til og med 20. oktober 2024.

Kontrollen er gjennomført ved at vi har utarbeidet skriftlige spørsmål som vi har innhentet svar på («egenerklæring») fra byråden for finans, byråden for kultur og næring, byråden for miljø og samferdsel, Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS, sammen med tilhørende dokumentasjon. Kartleggingen er i hovedsak basert på sammenstilling og analyse av data innhentet fra Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for finans, Byrådsavdeling for kultur og næring og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel gjennom tabeller som Kommunerevisjonen hadde utarbeidet.

Metoden er nærmere omtalt i Vedlegg 2.

1.6 Rapportens oppbygging

Kapittel 2 består av bakgrunnsinformasjon om kommunens selskaper og om lønns- og prisutviklingen i perioden vi har kartlagt. Kapitlet viser også utviklingen i styre- og ledergodtgjørelser i kommunens heleide og store selskaper i perioden 2018–2023/2024.

Kapittel 3 handler om byråd for kultur og nærings eieroppfølging av styre- og ledergodtgjørelser i Hafslund AS og kapitlene 4 og 5 om tilsvarende for byråd for finans / Oslo Pensjonsforsikring AS og byråd for miljø og samferdsel / Sporveien AS. Våre konklusjoner står i kapittel 6. I kapittel 7 oppsummerer og vurderer vi sentrale momenter i uttalelsene til rapporten fra byrådene og selskapene.

Utleddningen av vurderingskriteriene utgjør vedlegg 1 til rapporten, mens en utdypende metodebeskrivelse utgjør vedlegg 2. Uttalelsene er lagt inn som vedlegg 3 til 8.

2 Utviklingen i styre- og ledergodtgjørelser i kommunens selskaper

I dette kapittelet gir vi først en presentasjon av kommunens aksjeselskaper og en oversikt over lønns- og prisutviklingen mellom 2018 og 2023. Deretter presenterer vi data fra kartleggingen av utviklingen i styre- og ledergodtgjørelser i 18 av kommunens aksjeselskaper. Innenfor styregodtgjørelser har vi kartlagt honorar til styreleder, samlet styrehonorar og kostnader til styreansvarsforsikring. Innenfor godtgjørelser til daglig leder har vi kartlagt fastlønn, bonusordninger og andre godtgjørelser.

2.1 Bakgrunn

2.1.1 Kommunens aksjeselskaper

I 2023 var kommunen eier av 16 aksjeselskaper. Ved utgangen av 2024 var tallet 15 aksjeselskaper.¹ Tre av de heleide selskapene anses som store, henholdsvis Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS. I tillegg eier kommunen majoriteten av aksjene (60 prosent) i Fjellinjen AS og Ruter AS, som også anses som store selskaper.

Vår kartlegging av styre- og ledergodtgjørelser omfatter alle selskapene som er heleid av kommunen, i tillegg til alle de store selskapene i kommunens portefølje. Til sammen har vi kartlagt 18 selskaper. Tabell 1 viser hvilke selskaper det gjelder, hvilke byråder eller virksomheter som utøver kommunens eierskap, og selskapenes årsresultat for 2023.

¹ Sommeren 2024 fusjonerte Grenseveien 73 AS og Grenseveien 91 AS til Grenseveien 71 og 91 AS. Fusjonen har ingen betydning for vår undersøkelse av styre- og ledergodtgjørelser, og vi har derfor omtalt selskapene separat.

Tabell 1 Selskaper i kartleggingen

Selskap	Utøvelse av eierskapet	Ansatte 2023	Årsresultat 2023 (kroner)
Oslo Pensjonsforsikring AS	Byråd for finans	132	962 000 000
CCS Finansiering AS	Byråd for kultur og næring	0	61 524 000
Fjellinjen AS	Byråd for kultur og næring	31	4 052 000 000
Hafslund AS	Byråd for kultur og næring	812	5 153 000 000
Hav Eiendom AS	Oslo Havn KF	12	37 900 000
Kabelgata 10 AS	Byråd for kultur og næring	0	3 700 000
Nydalsveien 30C AS	Byråd for kultur og næring	0	-2 353 458
Oslo Business Region AS	Byråd for kultur og næring	14	-1 795 000
Oslo Filmfond AS	Byråd for kultur og næring	2	10 173 000
Oslo Konserthus AS	Byråd for kultur og næring	45	1 408 000
Oslo Nye Teater AS	Byråd for kultur og næring	122	-26 318 000
Oslo Produksjon og Tjenester AS	Byråd for kultur og næring	109	6 920 000
Spir Oslo AS	Byråd for kultur og næring	87	400 000
Ruter AS	Byråd for miljø og samferdsel	412	23 000 000
Sporveien AS	Byråd for miljø og samferdsel	3 658	-289 000 000
Frysjavaen 31 Holding AS	Byråd for byutvikling	0	0
Grenseveien 73 AS	Byråd for byutvikling	0	361 000
Grenseveien 91 AS	Byråd for byutvikling	0	-875 000

Note: Fjellinjens årsresultat for 2023 er netto resultat før tildeling til veiprosjekter og kollektivtiltak.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på bystyrets sak 314 Byrådssak 139/2024 – Årlig samlet rapportering for Oslo kommunes selskaper, vedtatt 18. desember 2024, og selskapenes årsrapporter for 2023

Tabell 1 viser at eierskapet til selskapene i kartleggingen utøves av fire byråder. Kommunens eierskap til Hav Eiendom AS utøves av det kommunale foretaket Oslo Havn KF, som er underlagt byråden for kultur og næring.

Kartleggingen omfatter perioden 2018 til 2024. For styrehonorarer innebærer det i hovedsak honorarer for perioden 2018 til 2023 fordi honorarene som regel fastsettes på generalforsamling det etterfølgende året. Oslo Filmfond AS startet opp i løpet av 2021 og CCS Finansiering AS i 2022, og de inngår i kartleggingen fra de respektive årene. Fjellinjen AS inngår i kartleggingen fra og med 2020. Det skyldes en betydelig restrukturering av selskapet i 2019 i forbindelse med bompengereformen, da utstedervirksomheten ble skilt ut.

Selskapene Kabelgata 10 AS, Nydalsveien 30C AS, Frysjavaen 31 Holding AS, Grenseveien 73 AS og Grenseveien 91 AS er eiendomsselskaper som ikke har hatt ansatte i kartleggingsperioden, heller ikke ansatt daglig leder. Det samme gjelder selskapet CCS Finansiering AS. Disse selskapene fremgår derfor ikke av kartleggingen av ledergodtgjørelser. To av disse selskapene, Kabelgata 10 AS og Nydalsveien 30C AS, har ikke hatt noen kostnader til styregodtgjørelser eller styreansvarsforsikring og fremgår derfor heller ikke av kartleggingen av styregodtgjørelser. CCS Finansiering AS har hatt kostnader til

styrelederhonorar fra og med 2024. Innenfor styregodtgjørelser inngår selskapet derfor kun i kartleggingen av styreansvarsforsikring.

2.1.2 Lønns- og prisutvikling i perioden 2018–2023

Lønnsutviklingen i samfunnet (alminnelig lønnsvekst) tar ofte utgangspunkt i beregningene og indeksene fra Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene (TBU). Utvalget utarbeider vanligvis to rapporter per år, én før og én etter lønnsoppgjørene. I utvalgets rapporter presenteres også prisutviklingen i Norge med utgangspunkt i endringer i konsumprisene. Tabell 2 viser pris- og lønnsutviklingen i perioden 2018–2023.²

Tabell 2 Pris- og lønnsutvikling i perioden 2018–2023
Tall i prosent

Indeks/År	2018–2019	2019–2020	2020–2021	2021–2022	2022–2023
Konsumprisindeks	2,2	1,3	3,5	5,8	5,5
Lønnsvekst (TBU)	3,5	2,2	3,0	4,2	5,3

Kilde: Kommunerevisjonens sammenstilling av tall fra TBUs rapporter «Grunnlaget for inntektsoppgjørene» for årene 2019–2024

Tabell 2 viser at prisutviklingen målt ved konsumprisindeksen var lavere enn lønnsutviklingen (TBU) i 2018–2019, mens den var høyere enn lønnsutviklingen i perioden 2020–23. Tabellen viser også at lønnsutviklingen for hvert av årene etter 2020 har økt med i overkant av ett prosentpoeng og utgjorde 5,3 prosent fra 2022 til 2023.

Den gjennomsnittlige prosentvise pris- og lønnsutviklingen i utvalgte perioder fremgår av Tabell 3. Tabellen viser at den gjennomsnittlige pris- og lønnsutviklingen var størst i siste del av undersøkelsesperioden.

Tabell 3 Gjennomsnittlig årlig prosentvis pris- og lønnsutvikling for aktuelle perioder av kartleggingen

Gjennomsnittlig prosentvis utvikling	2018–2023	2019–2023	2020–2023	2021–2023
Pris (KPI)	3,2	3,5	4,8	5,6
Lønn (TBU)	3,5	3,5	4,1	4,7

Kilde: Kommunerevisjonens beregninger basert på verdiene i Tabell 2

2.2 Styregodtgjørelser

2.2.1 Honorar styreleder

15 av selskapene vi har kartlagt, har hatt styreledere som har mottatt honorar for vervet i perioden 2018–2023. Honorar for vervet som styreleder fastsettes i hovedsak på generalforsamling, med unntak av hos Sporveien AS der det er bedriftsforsamlingen som fastsetter styrehonorarene (se omtale i kapittel 5.3.1). Styreleder kan i tillegg til honorar for vervet også motta honorar for andre oppgaver, for eksempel deltakelse i utvalg under styret. Utviklingen i styrelederhonorarer uten eventuelle tillegg er vist i Tabell 4. Tabellen tar utgangspunkt i fastsatt styrelederhonorar.

² TBUs rapport om lønnsutviklingen fra 2023 til 2024 forelå ikke da Kommunerevisjonen gjennomførte dataanalysene.

Tabell 4 Styrelederhonorarer 2018–2023

Selskap	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Oslo Pensjonsforsikring	278 000	300 000	300 000	315 000	315 000	409 500
Fjellinjen	-	-	211 000	214 000	219 000	226 000
Hafslund	463 500	467 466	475 413	485 500	501 000	526 500
Hav Eiendom	-	-	-	-	-	275 000
Oslo Business Region	185 000	185 000	185 000	103 500	197 500	204 500
Oslo Filmfond*	-	-	-	130 000	130 000	130 000
Oslo Konserthus	147 933	149 667	151 000	153 233	156 233	160 633
Oslo Nye Teater	140 470	144 575	147 924	150 752	155 755	162 740
Oslo Produksjon og Tjenester	110 000	113 817	119 382	122 605	122 963	127 882
Spir Oslo	110 000	113 000	117 000	119 000	121 500	125 300
Ruter	262 650	271 576	279 991	290 351	302 550	318 580
Sporveien	303 000	311 500	321 500	327 000	336 500	349 691
Frysjavaen 31 Holding	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000
Grenseveien 73	-	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Grenseveien 91	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	75 000

Note: *For Oslo Filmfond AS har Kommunerevisjonen for 2021 beregnet honoraret for hele året, se omtale i vedlegg 2.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på informasjon oppgitt av relevant byrådsavdeling

Tabell 4 viser at styrelederhonoraret i Hafslund AS er klart høyest blant kommunens aksjeselskaper, etterfulgt av henholdsvis Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS. Se kapittel 3, 4 og 5 om styre- og ledergodtgjørelser i disse selskapene.

Utviklingen i styrelederhonorarene fra 2018 til 2023 er vist i Tabell 5, i kroner og prosent. I tillegg viser tabellen den gjennomsnittlige årlige utviklingen (geometrisk gjennomsnitt) i prosent i aktuell periode. Selskapene som har hatt lik eller lavere gjennomsnittlig prosentvis utvikling i styrehonorarene enn den gjennomsnittlige lønnsutviklingen i samfunnet, er markert med grønn bakgrunn, mens selskapene med høyere gjennomsnittlig prosentvis utvikling er markert med rød. Beregningene hensyntar at noen av selskapene har hatt styrelederhonorar i deler av perioden.

Tabell 5 Utvikling i styrelederhonorarer 2018–2023

Selskap	Utvikling i kroner	Utvikling i prosent	Gjennomsnittlig årlig utvikling
Oslo Pensjonsforsikring	131 500	47,3 %	8,1 %
Fjellinjen	15 000	7,1 %	2,3 %
Hafslund	63 000	13,6 %	2,6 %
Oslo Business Region	19 500	10,5 %	2,0 %
Oslo Filmfond	0	0 %	0 %
Oslo Konserthus	12 700	8,6 %	1,7 %
Oslo Nye Teater	22 270	15,9 %	3,0 %
Oslo Produksjon og Tjenester	17 882	16,3 %	3,1 %
Spir Oslo	15 300	13,9 %	2,6 %
Ruter	55 930	21,3 %	3,9 %
Sporveien	46 691	15,4 %	2,9 %
Frysjavaen 31 Holding	0	0 %	0 %
Grenseveien 73	0	0 %	0 %
Grenseveien 91	25 000	50,0 %	8,4 %

Note: Hav Eiendom AS innførte styrelederhonorar i 2023 og har derfor ingen utvikling i styrelederhonoraret i den undersøkte perioden. Selskapet er derfor ikke omtalt i tabellen.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på tall i Tabell 4

Tabell 5 viser at Oslo Pensjonsforsikring AS har hatt den største beløpsmessige utviklingen i styrelederhonorar i perioden 2018 til 2023, med 131 500 kroner. Oslo Konserthus AS har den laveste beløpsmessige utviklingen, med 15 000 kroner i løpet av perioden. Gjennomsnittlig beløpsmessig utvikling for alle selskapene er 28 318 kroner, mens medianverdien er 19 500 kroner.

Styrelederhonorarene i Grenseveien 91 AS og Oslo Pensjonsforsikring AS har hatt den høyeste prosentvise utviklingen i perioden, med henholdsvis 50 og 47 prosent. I perioden vi har sett på, er den gjennomsnittlige årlige utviklingen i styrelederhonorarene i disse to selskapene (henholdsvis 8,4 og 8,1 prosent) betydelig høyere enn den gjennomsnittlige lønnsveksten i samfunnet (3,5 prosent). Styrelederhonorarene i Grenseveien 73 AS og Grenseveien 91 AS er de laveste av alle selskapene vi har kartlagt, med 75 000 kroner i 2023. Det er samme person som har vært styreleder i alle selskapene som er underlagt byråden for byutvikling, i perioden vi har kartlagt. I 2023 mottok personen til sammen 235 000 kroner i honorar for de tre styreledervervene.

Ruter AS har hatt en gjennomsnittlig årlig økning i styrelederhonoraret på 3,9 prosent. Det er noe over den gjennomsnittlige årlige lønnsveksten på 3,5 prosent. Utviklingen i styrelederhonorarene i de øvrige elleve relevante selskapene tilsvarer en årlig vekst som er lavere enn den gjennomsnittlige lønnsveksten.

2.2.2 Samlet styrehonorar

Samlet styrehonorar omfatter de samlede honorarutbetalingene til styret og inkluderer eventuelt honorar for arbeid i underutvalg mv. Tabell 6 viser samlet styrehonorar i perioden

2018–2023 i de 15 selskapene der det er utbetalt styrehonorarer. Tabellen viser også antall styremedlemmer.

Tabell 6 Samlet styrehonorar og antall styremedlemmer 2018–2023

Selskap	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Oslo Pensjonsfors.	1 553 000 (7)	1 609 700 (7)	1 738 000 (7)	1 738 000 (7)	1 949 000 (7)	1 949 000 (7)
Fjellinjen	-	-	1 025 000 (6)	832 000 (6)	901 000 (6)	939 000 (5)
Hafslund	1 518 750 (8)	2 043 291 (10)	2 121 451 (8)	2 174 203 (8)	2 092 200 (8)	2 533 350 (9)
Hav Eiendom	784 308 (8)	876 690 (9)	867 746 (7)	835 413 (7)	795 000 (7)	1 184 189 (6)
Oslo Business Region	371 000 (3)	371 000 (3)	371 000 (3)	388 500 (3)	512 584 (5)	614 500 (5)
Oslo Filmfond*	-	-	-	370 000 (5)	370 000 (5)	370 000 (5)
Oslo Konserthus	519 333 (6)	546 367 (6)	561 800 (6)	570 233 (6)	581 633 (6)	598 233 (6)
Oslo Nye Teater	417 395 (6)	471 471 (7)	528 045 (7)	504 062 (6-7)	526 700 (6)	550 514 (6)
Oslo Prod. og Tjenester	330 000 (5)	341 451 (5)	480 692 (7)	493 669 (7)	495 111 (7)	514 918 (7)
Spir Oslo	465 000 (7)	478 000 (7)	437 000 (6)	444 700 (6)	510 800 (7)	526 898 (7)
Ruter	1 201 793 (7)	1 255 063 (7)	1 344 020 (7)	1 307 281 (7)	1 307 281 (7)	1 401 243 (7)
Sporveien	1 331 000 (7)	1 431 000 (7)	1 247 000 (7)	1 524 000 (7)	1 499 000 (7)	1 587 000 (7)
Frysjavaen 31 Holding	85 000 (3)	85 000 (3)	85 000 (3)	85 000 (3)	85 000 (3)	85 000 (3)
Grenseveien 73	0 (4)	75 000 (4)	75 000 (4)	75 000 (4)	75 000 (4)	75 000 (4)
Grenseveien 91	50 000 (4)	50 000 (4)	50 000 (4)	50 000 (4)	50 000 (4)	75 000 (4)

Note: *For Oslo Filmfond AS har Kommunerevisjonen beregnet verdi for hele året, se omtale av metoden i vedlegg 2.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på tall oppgitt av relevant byrådsavdeling. For Hav Eiendom AS og Sporveien AS er tallene basert på informasjon i årsregnskaper.

Tabell 6 viser at i løpet av kartleggingsperioden har antallet styremedlemmer variert mellom selskapene og i noen tilfeller i det enkelte selskap. Det samlede styrehonoraret i Hafslund AS er klart høyest, men selskapet har også det største styret og underutvalg under styret, som omtalt i kapittel 3.3.1. De laveste samlede styrehonorarene finner vi i selskapene underlagt byråden for byutvikling. I disse selskapene er det kun styreleder som mottar honorar, fordi de øvrige styremedlemmene er ansatt i kommunen.

Utviklingen i kostnadene til de samlede styrehonorarene er vist i Tabell 7. Tabellen viser utviklingen i kroner og i prosent. I tillegg viser tabellen den gjennomsnittlige årlige utviklingen (geometrisk gjennomsnitt) i prosent i aktuell periode. Selskapene som har hatt lik eller lavere gjennomsnittlig prosentvis utvikling i styrehonorarene enn den gjennomsnittlige

lønnsutviklingen i samfunnet i aktuell periode, er markert med grønn bakgrunn, mens selskapene med høyere gjennomsnittlig prosentvis utvikling er markert med rød. Gjennomsnittlig lønnsutvikling fremgår av tabell 3.

Tabell 7 Utviklingen i samlet styrehonorar fra 2018–2023

Selskap	Utvikling i kroner	Utvikling i prosent	Gjennomsnittlig årlig utvikling
Oslo Pensjonsforsikring	396 000	25,5 %	4,6 %
Fjellinjen	-86 000	-8,4 %	-2,9 %
Hafslund	1 014 600	66,8 %	10,8 %
Hav Eiendom	399 881	51 %	8,6 %
Oslo Business Region	243 500	65,6 %	10,6 %
Oslo Filmfond	0	0 %	0 %
Oslo Konserthus	78 900	15,2 %	2,9 %
Oslo Nye Teater	133 119	31,9 %	5,7 %
Oslo Produksjon og Tjenester	184 918	56,0 %	9,3 %
Spir Oslo	61 898	13,3 %	2,5 %
Ruter	199 450	16,6 %	3,1 %
Sporveien	234 273	16,5 %	3,1 %
Frysjavaen 31 Holding	0	0 %	0 %
Grenseveien 73	0	0	0 %
Grenseveien 91	25 000	50,0 %	10,7 %

Kilde: Kommunerevisjonen basert på tall i Tabell 6

Tabell 7 viser at for syv av de femten selskapene har den gjennomsnittlige prosentvise utviklingen i samlet styrehonorar vært høyere enn den årlige lønnsveksten i samfunnet. For flere av selskapene har antallet styremedlemmer variert gjennom perioden, som vist i Tabell 6. Dette kan være en forklaring på høyere honorarutvikling. Andre forklaringer kan være at det er etablert nye utvalg under styret, eller at underutvalgene har fått flere oppgaver og mer ansvar, se for eksempel omtale av underutvalg i Hafslund AS i kapittel 3.3.1.

Ett av selskapene med betydelig vekst i styrehonoraret i perioden, Grenseveien 91 AS, har ikke underutvalg under styret og har i hele perioden bare hatt ett styremedlem som mottar honorar. Hav Eiendom AS er blant selskapene med høy vekst i samlet styrehonorar, og er det eneste selskapet der antallet styremedlemmer er redusert med to fra begynnelsen til slutten av perioden.

2.2.3 Kostnader til styreansvarsforsikring

I aksjeloven er det gitt regler om at styremedlemmer kan holdes personlig ansvarlige for skade som er gjort gjennom utøvelsen av vervet (erstatningsansvar). En styreansvarsforsikring dekker juridiske krav som rettes mot styret. På den måten bidrar styreansvarsforsikringer til å redusere den økonomiske risikoen og ansvaret ved et styreverv. Selskapene tegner slik forsikring på frivillig grunnlag.

Styreansvarsforsikring er ikke omtalt i kommunens eierstyringsprinsipper fra 2012 eller i eierskapsmeldingen fra 2023. Begge dokumentene legger imidlertid til grunn at

styregodtgjørelser skal reflektere styrets ansvar, i tillegg til andre elementer som kompetanse og tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.

Selskapenes kostnader til styreansvarsforsikringer for perioden 2018–2023 vises i Tabell 8. Fire av selskapene vi har kartlagt, har ikke tegnet styreansvarsforsikring. Dette gjelder Nydalsveien 30C AS, Kabelgata 10 AS, Oslo Business Region AS og Oslo Filmfond AS.

Tabell 8 Kostnader til styreansvarsforsikring 2018–2024

Selskap	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Oslo Pensjonsfors.	0	560 000	623 470	759 876	842 582	1 276 487	1 276 328
CCS Finansiering	-	-	-	-	357 665	375 519	399 928
Fjellinjen	-	-	76 300	85 000	110 384	126 941	150 000
Hafslund	171 000	220 250	269 500	360 350	463 859	567 368	568 954
Hav Eiendom	24 750	24 750	24 750	26 181	29 948	31 146	31 146
Oslo Konserthus	14 390	18 964	21 488	15 632	16 438	17 600	23 330
Oslo Nye Teater	8 506	8 415	8 920	11 843	12 288	12 780	13 381
Oslo Prod. og Tjenester	5 500	4 692	6 026	6 026	7 231	8 315	8 315
Spir Oslo	0	0	0	12 000	12 000	7 500	10 500
Ruter	61 118	69 840	70 182	99 491	99 491	106 403	106 403
Sporveien	78 400	89 000	99 226	165 000	181 129	180 188	161 104
Frysjavaen 31 Hol.	12 500	12 500	15 750	23 550	22 950	25 130	25 041
Grenseveien 73	0	16 600	14 600	12 611	17 110	16 120	16 120
Grenseveien 91	0	7 000	9 736	6 696	13 532	17 944	17 944

Note: Styreansvarsforsikringen i Oslo Pensjonsforsikring AS dekker samtlige styrer i konsernet.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på informasjon gitt av relevante byrådsavdelinger

Tabell 8 viser at åtte av kommunens aksjeselskaper hadde tegnet styreansvarsforsikring i 2018. Dette utgjør 53 prosent (8 av 15) av selskapene vi har sett på som var etablert i 2018. Som nevnt over har vi ikke mottatt informasjon om Fjellinjen AS før 2020, så dette selskapet er ikke med i beregningen for 2018 selv om det var i full drift. I 2024 hadde 14 av de 18 selskapene vi har sett på, tegnet styreansvarsforsikring.

Oslo Pensjonsforsikring AS og Grenseveien 91 AS tegnet styreansvarsforsikring fra og med 2019. Vi ser av Tabell 4 og Tabell 6 at styrelederhonorar og samlet styrehonorar i disse selskapene ikke ble redusert da forsikringen ble innført.

Utviklingen i selskapenes kostnader til styreansvarsforsikring er vist i Tabell 9.

Tabell 9 Utviklingen i kostnader til styreansvarsforsikring mellom 2018 og 2024

Selskap	Utvikling i kroner	Utvikling i prosent	Gjennomsnittlig årlig utvikling
Oslo Pensjonsforsikring	716 328	127,9 %	17,9 %
CCS Finansiering	42 263	11,8 %	5,7 %
Fjellinjen	73 700	96,6 %	18,4 %
Hafslund	397 954	233,3 %	22,2 %
Hav Eiendom	6 396	25,8 %	3,9 %
Oslo Konserthus	8 940	62,1 %	8,4 %
Oslo Nye Teater	4 875	57,3 %	7,8 %
Oslo Produksjon og Tjenester	2 815	51,2 %	7,1 %
Spir Oslo	-1 500	-12,5 %	-4,4 %
Ruter	45 285	74 %	11,7 %
Sporveien	82 704	105,5 %	12,8 %
Frysjavaen 31 Holding	12 541	100,3 %	12,3 %
Grenseveien 73	-480	-2,9 %	-0,7 %
Grenseveien 91	10 944	156,3 %	20,7 %

Note: Beregningene er gjort med utgangspunkt i det året det enkelte selskap innførte styreansvarsforsikring i perioden mellom 2018 og 2024. Gjennomsnittlig årlig utvikling er beregnet for relevant tidsperiode for hvert av selskapene.

Kilde: Kommunerevisjonen

Som vist i Tabell 9, har kostnadene til styreansvarsforsikringer økt betydelig i de aller fleste av kommunens selskaper. I de store selskapene er kostnadene mer eller mindre blitt doblet mellom 2018 og 2024, og for Hafslund mer enn tredoblet. Også i flertallet av selskapene under byråden for byutvikling har det vært en betydelig prosentvis økning i kostnadene til styreansvarsforsikring.

2.3 Godtgjørelser til daglig leder

I kommunens eierskapsmelding fra 2023 omfatter godtgjørelse til ledende ansatte følgende elementer:

- fastlønn
- pensjonsytelser
- sluttvederlag
- andre ytelser som inngår i avlønning

Vi har sett på fastlønn og andre ytelser til de daglige lederne i kommunens selskaper, ikke pensjonsytelser og sluttvederlag.

2.3.1 Fastlønn

Eierskapsmeldingen tydeliggjør at den faste grunnlønnen (fastlønn) skal være hovedelementet i godtgjørelsen til ledende personer i kommunens aksjeselskaper, herunder daglig leder.

Fastlønn til daglig leder i de tolv selskapene som har hatt det i perioden 2018–2024, fremgår av Tabell 10.

Tabell 10 Fastlønn til daglig leder 2018–2024

Selskap	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Oslo Pensjons.	3 621 000	3 725 000	3 850 000	3 910 000	4 025 000	4 975 000	5 150 000
Fjellinjen	-	-	1 284 000	1 508 000	1 641 000	1 724 000	1 800 000
Hafslund	4 092 445	4 531 227	4 596 096	4 793 047	5 107 264	5 288 959	5 353 390
Hav Eiendom	2 562 500	2 642 405	2 705 203	2 756 496	2 824 214	3 012 105	3 241 044
Oslo Busin. Reg	1 168 127	971 329	1 148 224	1 225 778	1 292 564	1 356 852	1 376 164
Oslo Filmfond				950 000	970 000	970 000	1 080 000
Oslo Konsert.	1 138 335	1 152 878	1 272 000	1 294 260	1 340 677	1 408 882	1 500 684
Oslo Nye Teater	1 196 489	1 232 384	1 249 412	1 276 388	1 310 850	1 331 350	1 331 350
Oslo Prod. og Tjen.	1 036 918	1 066 873	1 101 730	1 141 252	1 121 035	1 087 500	1 179 167
Spir Oslo	1 134 971	1 157 340	1 188 694	1 203 576	1 616 245	1 220 337	1 439 528
Ruter	2 073 137	2 139 835	2 181 367	2 233 408	2 375 499	2 667 234	2 828 700
Sporveien	2 983 000	2 900 000	3 050 000	3 129 000	3 248 000	3 282 000	2 937 809

Note: For Fjellinjen AS har Kommunerevisjonen for 2020 beregnet fastlønn for arbeid i 12 måneder.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på tall oppgitt fra relevante byrådsavdelinger, Oslo

Pensjonsforsikring AS og årsregnskap for Sporveien AS for 2023

Tabell 10 viser at de daglige lederne i Hafslund AS og Oslo Pensjonsforsikring AS har et betydelig høyere lønnsnivå enn de daglige lederne i de øvrige selskapene kommunen eier, med over 5 millioner kroner i fastlønn i 2024. Videre viser tabellen at daglig leder i Fjellinjen AS har den laveste fastlønnen av de daglige lederne i kommunens fem store selskaper, med en fastlønn på 1,8 millioner kroner. Daglig leder i ett av kommunens ikke-store selskaper, Hav Eiendom AS, hadde i 2024 en fastlønn på mer enn 3,2 millioner kroner. Dette var noe høyere enn fastlønnen til de daglige lederne i de store selskapene Sporveien AS og Ruter AS. I 2024 lå fastlønnen til de daglige lederne i de øvrige ikke-store selskapene mellom omtrent 1,1 millioner kroner og 1,5 millioner kroner.

Utviklingen i fastlønnen til daglige ledere i perioden 2018 til 2024 er vist i Tabell 11. Tabellen viser også den gjennomsnittlige årlige utviklingen i perioden 2018 til 2024 og 2018 til 2023. Selskaper der den gjennomsnittlige utviklingen i daglig leders fastlønn er lik eller lavere enn lønnsveksten i samfunnet, er markert med grønn bakgrunn, mens selskaper der den er høyere, er markert med rød. Bytte av daglig leder kan påvirke vedkommendes lønn og dermed lønnsutviklingen. Vi har ikke analysert dette særskilt.

Tabell 11 Utviklingen i fastlønn til daglig leder 2018–2024 og gjennomsnittlig årlig utvikling 2018–2024 og 2018–2023

Selskap	Utvikling kroner	Utvikling prosent	Gjennomsnittlig årlig utvikling 2018–2024	Gjennomsnittlig årlig utvikling 2018–2023
Oslo Pensjonsforsikring	1 529 000	42 %	6,0 %	6,6 %
Fjellinjen*	516 000	40 %	8,8 %	10,3 %
Hafslund	1 260 945	31 %	4,6 %	5,3 %
Hav Eiendom	678 544	26 %	4,0 %	3,3 %
Oslo Business Region	208 037	18 %	2,8 %	3,0 %
Oslo Filmfond*	130 000	14 %	4,4 %	1,0 %
Oslo Konserthus	362 349	32 %	4,7 %	4,4 %
Oslo Nye Teater	134 861	11 %	1,8 %	2,2 %
Oslo Produksjon og Tjenester	142 249	14 %	2,2 %	1,0 %
Spir Oslo	304 557	27 %	4,0 %	1,5 %
Ruter	755 563	36 %	5,3 %	5,2 %
Sporveien	- 45 191	-2 %	-0,3 %	1,9 %

Note: *For Fjellinjen AS er den gjennomsnittlige prosentvise utviklingen beregnet fra 2020 og for Oslo Filmfond AS fra 2021. Den gjennomsnittlige lønnsveksten 2018–2023 var på 3,5 prosent.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på tall oppgitt fra relevante byrådsavdelinger

Tabell 11 viser at fem av kommunens selskaper hadde en høyere gjennomsnittlig prosentvis utvikling i fastlønn til daglig leder sammenlignet med den gjennomsnittlige lønnsutviklingen i samfunnet i perioden 2018–2023. Fire av disse fem selskapene regnes blant kommunens store selskaper, henholdsvis Oslo Pensjonsforsikring AS, Fjellinjen AS, Hafslund AS og Ruter AS. Sporveien AS er det eneste av kommunens store selskaper der lønnsutviklingen til daglig leder i perioden 2018–2023 lå under den gjennomsnittlige lønnsutviklingen i samfunnet.

2.3.2 Bonus og andre godtgjørelser til daglige ledere

Bonus

Kartleggingen viser at det ikke er bonusordninger for stillingene som daglige ledere i kommunens selskaper ved utgangen av 2024. Som omtalt i kapittel 3.3.2 opphørte de individuelle bonusordningene for ledere i Hafslund AS i 2021. Daglig leder i Oslo Pensjonsforsikring AS mottar bonusutbetalinger til og med 2025. Dette er utbetalinger av bonus opparbeidet i hans tidligere stilling som investeringsdirektør i selskapet, som omtalt i kapittel 4.3.2. Stillingen som daglig leder i Oslo Pensjonsforsikring AS gir ingen bonus.

Andre godtgjørelser

Opplysningene vi har mottatt fra de relevante byrådsavdelingene, synliggjør at de aller fleste daglige ledere i kommunens selskaper mottar andre godtgjørelser i tillegg til fastlønn og pensjonsinnbetalinger. Unntaket er arbeidsmarkedsbedriften Spir Oslo AS, der Byrådsavdeling for kultur og næring har oppgitt at daglig leder mottar fastlønn og pensjonsinnbetalinger uten andre godtgjørelser.

De vanligste godtgjørelsene som daglige ledere i kommunens selskaper mottar, er dekning av bredbånd, mobil og aviser. Daglig leder i Hafslund AS får også bilgodtgjørelse. Daglig leder i arbeidsmarkedsbedriften Oslo Produksjon og Tjenester AS får dekket trening og bompasseringer i tillegg til elektronisk kommunikasjon, mens daglig leder i Sporveien AS mottar fribilletter for reiser med Sporveien i tillegg til elektronisk kommunikasjon. I kapittel 3-5 er det redegjort nærmere for fastsettelse av andre godtgjørelser til de daglige lederne i Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS.

Frem til 2023 fungerte daglig leder i Oslo Konserthus AS også som daglig leder i datterselskapet Klubben i Røverstaden AS og mottok en økonomisk kompensasjon for dette, ifølge Byrådsavdeling for kultur og næring. Tallene som byrådsavdelingen har videreformidlet fra selskapet, viser at kompensasjonen varierte årlig. Det laveste beløpet var omtrent 30 000 kroner i 2019 og det høyeste omtrent 133 000 kroner i 2022. Byrådsavdelingen oppgir at ordningen opphørte fra og med 2024 fordi det ble ansatt en person i rollen som daglig leder i Klubben i Røverstaden AS.

Byrådsavdeling for kultur og næring har videreformidlet opplysninger fra Oslo Filmfond AS om at selskapet i 2023 dekket husleie for daglig leder til en verdi av 120 000 kroner. Ifølge byrådsavdelingen har tre personer etterfulgt hverandre i stillingen som daglig leder i selskapet etter oppstarten i 2021. Personen som fikk stillingen i 2023, var bosatt på en annen kant av landet, ifølge byrådsavdelingen, og fikk dekket husleie i Oslo som del av arbeidsavtalen. Byrådsavdelingen oppgir at ordningen opphørte ved utgangen av 2023 da personen sluttet i stillingen og tilsvarende avtale ikke var aktuell for den som etterfulgte vedkommende.

3 Byråd for kultur og næring – Hafslund AS

Kapittelet handler om byråden for kultur og nærings utøvelse av kommunens eierskap i Hafslund AS knyttet til godtgjørelser til styret og til daglig leder.

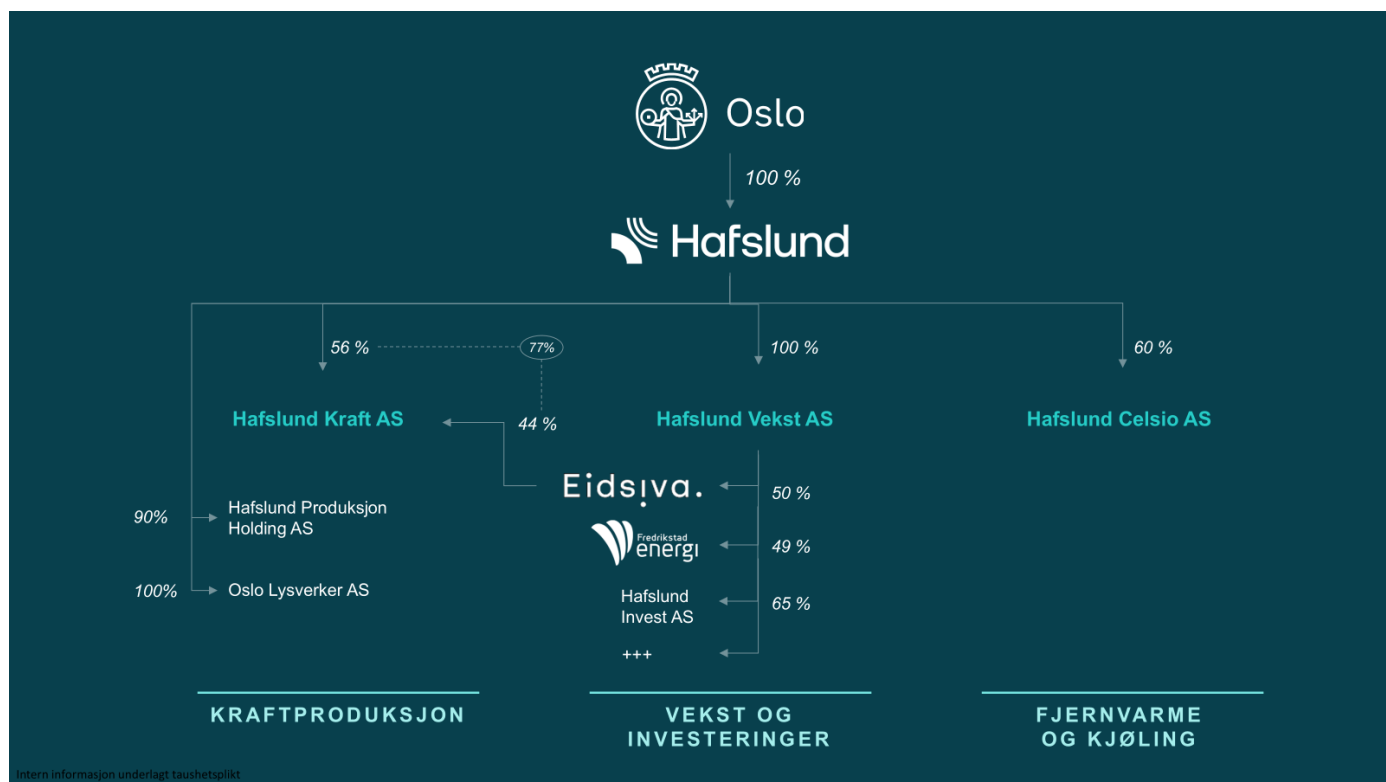
3.1 Om Hafslund AS

Hafslund AS ble grunnlagt i 1898 og er et konsern innen fornybar energi. Selskapet har hatt foretaksnavnene Hafslund E-CO AS, Hafslund ECO AS og Hafslund AS i perioden som vi har sett på. I rapporten bruker vi Hafslund AS som betegnelse på selskapet uavhengig av tidsperiode. Byråden for kultur og næring, tidligere næring og eierskap, er ansvarlig byråd for eierstyringen.

Selskapet består av tre forretningsområder: vannkraft (Hafslund Kraft AS), fjernvarme og kjøling (Hafslund Celsio AS) og vekst og investeringer (Hafslund Vekst AS). Som vist i Tabell 1 hadde selskapet et driftsresultat på mer enn fem milliarder kroner i 2023. Oslo kommune tok et utbytte på 2,6 milliarder kroner. Byrådsavdeling for kultur og næring oppgir at gjennomsnittlig årlig utbytte i perioden 2015 til 2024 var i underkant av 1,4 milliarder kroner.

Selskapets juridiske struktur er vist i Figur 1.

Figur 1 Juridisk struktur i Hafslund AS per august 2024

Kilde: Hafslund AS

Hafslund AS har direkte eierskap i fem datterselskaper. Tre av datterselskapene eies sammen med andre selskaper, som har minoritetsposter. Datterselskapene Hafslund Kraft AS, Hafslund Produksjon Holding AS, Hafslund Vekst AS og Hafslund Celsio AS er underkonsern i konsernet Hafslund. Elleve selskaper var ved utgangen av 2023 kontrollert av datterselskaper til

Hafslund AS (indirekte eierskap). Datterselskapene hadde også ikke-kontrollerende eierskap (eierposter under 50,1 prosent) i flere selskaper, hvorav eierskapet på 50 prosent i Eidsiva Energi AS var det mest vesentlige. Eidsiva Energi AS eier 43,5 prosent av Hafslund Kraft AS.

3.2 Vurderingskriterier

Styregodtgjørelser

1. Eier skal ha fastsatt godtgjørelse til styret på generalforsamling. Den utbetalte godtgjørelsen til de enkelte styremedlemmer skal fremgå av noter til årsregnskapet.
2. Styregodtgjørelser skal være på et moderat nivå, og skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.
3. Fra 30. august 2023 skal eier ha fulgt kommunens prinsipper for justering av styregodtgjørelse. Dette innebærer at justeringen normalt skal gjøres årlig på generalforsamling og som hovedregel ikke være høyere enn alminnelig lønnsvekst. Unntak er mulig hvis det er vurdert som nødvendig for å legge godtgjørelsen på et riktig nivå. Dersom godtgjørelsen ligger for høyt, skal den reduseres eller ikke justeres.
4. Ledende ansatte med styreverv i andre selskaper i samme konsern skal ikke ha særskilt styregodtgjørelse.

Ledergodtgjørelser

5. Eier skal ha gitt føringer til styret om fastsettelse av lønn mv. til daglig leder.
6. Den utbetalte godtgjørelsen til daglig leder skal fremgå av noter til årsregnskapet.

Før 30. august 2023:

7. Selskapers eventuelle retningslinjer for bonusordninger e.l. skal ha vært godkjent på generalforsamling.

Etter 30. august 2023:

8. Retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer skal være behandlet og godkjent på generalforsamling. Eier bør ha sett til at retningslinjene er tilgjengelige på selskapets nettsider.
9. Rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer skal fremlegges årlig på generalforsamling til rådgivende avstemning. Eier bør ha sett til at rapport er tilgjengelig på selskapets nettsider.

3.3 Faktabeskrivelse

3.3.1 Styregodtgjørelser

Fastsettelse av styregodtgjørelse og informasjon i årsregnskaper

I perioden fra 2020 til og med 2024 ble styregodtgjørelser fastsatt på generalforsamlinger.

Byråden har deltatt som kommunens eierrepresentant på samtlige av disse generalforsamlingene. Protokollene viser at generalforsamlingen også har fastsatt honorar for deltakelse i styrets underutvalg, det vil si kompensasjons- og organisasjonsutvalget og revisjons- og risikoutvalget.

Den utbetalte godtgjørelsen til hvert enkelt styremedlem fremgår av note 7.1 til alle årsregnskapene fra 2019 til 2023. Årsregnskapene er godkjent og fastsatt på generalforsamlinger, og de er publisert på selskapets nettsider. Note 7.1 synliggjør også hvilke

av styrets medlemmer som har mottatt godtgjørelse for arbeid i styrets underutvalg i hele perioden vi har sett på.

Styrekostnader

Utviklingen i kostnader til styret i Hafslund AS i perioden 2019–2023 er vist i Tabell 12.

Tabell 12 Utvikling i kostnader til styret i Hafslund AS 2019–2023

	Rapportert samlet styrehonorar (kr)	Styreansvarsforsikring samlet (kr)	Sum kostnader (kr)
2023	2 533 350	567 368	3 100 718
2022	2 092 200	463 859	2 556 059
2021	2 174 203	360 350	2 534 553
2020	2 121 451	269 500	2 390 951
2019	2 043 291	220 250	2 263 541

Kilde: Kommunerevisjonen basert på informasjon oppgitt av byråden for kultur og næring.

Tabell 12 viser at de samlede kostnadene til styrehonorar og styreansvarsforsikring til styret i Hafslund AS har økt fra omtrent 2,26 millioner kroner i 2019 til omtrent 3,10 millioner kroner i 2023. Kostnadsøkningen utgjør omtrent 37 prosent i perioden. Økningen ekskludert styreansvarsforsikring utgjør omtrent 24 prosent. I samme periode var lønnsutviklingen 15,5 prosent og prisutviklingen 17 prosent, se vedlegg 2 Metode for utregningen.

Hafslund AS oppgir at konsernet har vokst i størrelse og kompleksitet i perioden, noe som har ført til utvidede ansvarsområder og økt arbeidsmengde for styremedlemmene.

Nivå på styregodtgjørelser

Byråden oppgir at det har vært vurdert som riktig å inflasjonsjustere styregodtgjørelsene årlig, og at godtgjørelsene med slik justering ligger på et riktig nivå. For å vurdere om styregodtgjørelsene i Hafslund AS er på et moderat nivå, oppgir byråden at det kan være aktuelt å se på godtgjørelsene i sammenlignbare kraftselskaper. Hun har utarbeidet en tabell som er gjengitt i Figur 2 med tall fra nyhets- og aktualitetsleverandøren Europower fra 29. mai 2024:

Figur 2 Byrådens oversikt over styrehonorarer i norske kraftselskaper

Selskap	Honorar styreleder	Honorar styremedlem	Samlet styrehonorar
Statkraft	545	347	3 357
Hafslund	534	304	2 724
Statnett	532	304	2 966
Eidsiva Energi*	449	231	3 174
Troms Kraft	412	205	1 781
Eivyn	410	140	1 481
Å Energi	291	203	2 278
Akershus Energi	288	106	997
Lyse	240	132	662
Helgeland Kraft	187	133	1 122
Haugaland Kraft	186	100	1 023
Gjennomsnitt	370	200	1 960

* Honorar til Hafslunds styremedlemmer utbetales til Hafslund AS

Kilde: Faksimile fra byråden for kultur og nærings svar på Kommunerevisjonens spørsmål

Basert på tallene i Figur 2 uttaler byråden at styregodtgjørelsene i de tre største kraftselskapene i Norge (Statkraft, Statnett og Hafslund) ligger på tilnærmet samme nivå. Byråden viser til at disse tre selskapene er vesentlig større og mer komplekse enn de øvrige selskapene i oversikten. Hafslund AS påpeker at tallene for Hafslund inkluderer honorar for arbeid i styrets to underutvalg.

Videre viser byråden til at det er konkurranse om å rekruttere gode styrerepresentanter til nivået som styrearbeidet i Hafslund AS er på. Som eksempel oppgir byråden at den daværende styrelederen i Hafslund AS ble rekruttert til tilsvarende rolle i Statkraft i 2023. Byråden peker også på at styregodtgjørelsene i norske kraftselskaper er vesentlig lavere enn i andre større norske virksomheter med offentlig eierskap, som for eksempel Equinor, Norsk Hydro og Yara. Byråden har innhentet tall fra offentlig eide selskapers generalforsamlinger avholdt i 2024. Ifølge byråden lå honorarene til styrelederne på mellom 898 000 kroner og 1,1 millioner kroner og honorarene til styremedlemmene på mellom 412 000 kroner og 670 000 kroner.

Justeringer

Styregodtgjørelsene i Hafslund er justert årlig i undersøkelsesperioden gjennom vedtak på generalforsamling, som vist i Tabell 12. Ifølge protokollene er økningene inflasjonsbasert. Byrådsavdeling for kultur og næring har oversendt en sammenstilling av byrådsavdelingens forberedende notater til byrådets deltakelse på generalforsamlinger i Hafslund AS mellom 2020 og 2024. Sammenstillingen viser at den foreslåtte inflasjonsjusteringen i 2020 var basert på endringer i konsumprisindeksen. For årene 2021, 2023 og 2024 fremgår det at justeringsforslagene skulle være i samsvar med alminnelig lønnsutvikling. For 2022 er det oppgitt at økningen var «inflasjonsbasert» uten angivelse av grunnlaget.

På generalforsamlingen avholdt i 2024 ble det vedtatt en økning i styrehonorarene på fem prosent. For revisjonsutvalget ble det vedtatt økning av lederens honorar med 69 prosent, fra

44 500 kroner til 75 000 kroner, og medlemmenes honorar med 35 prosent, fra 44 500 kroner til 60 000 kroner. Begrunnelsen gitt i generalforsamlingsprotokollen var økte krav til kontroll og rapportering for revisjonsutvalget. Ifølge Hafslund AS tilsvarer den avsatte tiden til møter i revisjonsutvalget omtrent den tiden som er avsatt til ordinære styremøter. Selskapet viser til at den vesentlige økningen i utvalgshonoraret reflekterer utvalgets økte arbeidsmengde og arbeidstid. Byråden forklarer at utvalgets økte arbeidsmengde blant annet skyldes nye rammeverk innenfor taksonomi- og bærekraftsrapportering. Dette er rapportering av selskapenes påvirkning på miljø, samfunn og økonomi.

Som vist i Tabell 5 har styrelederhonoraret i Hafslund AS økt med 13,6 prosent i perioden fra 2018 til 2023, med en gjennomsnittlig prosentvis økning på 2,6 prosent per år. Dette er lavere enn både lønns- og prisutviklingen i perioden. De samlede styrehonorarene i Hafslund AS har mellom 2018 og 2023 økt gjennomsnittlig med 10,8 prosent per år, som vist i Tabell 7. Dette er høyere enn den gjennomsnittlige lønns- og prisveksten i perioden.

Styregodtgjørelser i datterselskaper

Ledende ansatte i Hafslund AS har styreverv i andre selskaper eid av Hafslund AS. Byråden oppgir at Hafslund AS har informert henne om at ledende ansatte i selskapet ikke mottar godtgjørelser for disse vervene. Videre oppgir byråden at hun er informert av Hafslund om at styrehonorarer utbetales til Hafslund AS, ikke til ansatte, i de tilfellene styreverv i Hafslunds datterselskaper honoreres. Selskapets *Retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte* fastsetter at ledende ansatte ikke skal motta godtgjørelse for styreverv i datterselskaper, se omtale av retningslinjene nedenfor.

Byråden har gjort kommunens føringer om at ledende ansatte ikke skal ha styregodtgjørelse for styreverv i samme konsern, kjent for selskapet gjennom informasjon om kommunens eierskapsmelding fra 2023. Hvordan eierskapsmeldingen er gjort kjent for selskapet, er omtalt i kapittel 3.3.2. Byråden oppgir at det ikke er gitt andre føringer fra eier om styregodtgjørelser i datterselskaper ut over føringene i eierskapsmeldingen.

Hafslund AS oppgir at styringsmodellen i konsernet er under oppdatering høsten 2024 og vil vedtas i løpet av første kvartal 2025. Ifølge selskapet vil den reviderte modellen omfatte prinsipper for eierskapsutøvelse, inkludert beskrivelse av styregodtgjørelse i datterselskaper.

3.3.2 Ledergodtgjørelser

Kommunens føringer om fastsettelse av lønn til daglig leder

Byråden for kultur og næring oppgir at føringer for ledergodtgjørelser er gitt til Hafslund AS i forbindelse med kommunens eierskapsmelding fra 2023. Selskapene underlagt eierstyringen til daværende byråd for næring og eierskap, herunder Hafslund AS, ble invitert til informasjonsmøte om eierskapsmeldingen i slutten av juni 2023. I januar 2024 sendte Byrådsavdeling for kultur og næring et brev til selskapene om hvilke rammer eierskapsmeldingen setter for kommunen og aksjeselskapene. I brevet ble det blant annet informert om at meldingen trekker opp retningslinjer for lederlønn. Oppfølging av eierskapsmeldingen ble behandlet som eget punkt på generalforsamlingen i Hafslund AS avholdt i april 2024.

Hafslund AS oppgir i tillegg at et utkast til eierskapsmeldingen ble gjennomgått i sin helhet for styret i Hafslund AS på eierseminar i mai 2023.

Godtgjørelse til daglig leder og informasjon i årsregnskaper

Den utbetalte godtgjørelsen til daglig leder fremgår av note 7.1 til årsregnskapene for årene 2019–2023. Godtgjørelser til daglig leder i Hafslund AS mellom 2019 og 2024 er vist i Tabell 13.

Tabell 13 Godtgjørelser til daglig leder i Hafslund AS 2019–2024

	Brutto årslønn (kr)	Pensjonsytelser (kr)	Verdi andre godtgjørelser (kr)	Sum godtgjørelser (kr)
2024	5 445 006	816 424	382 098	6 643 528
2023	5 364 283	808 117	479 554	6 651 954
2022	5 157 663	779 607	433 561	6 370 831
2021	4 933 072	728 552	367 122	6 028 746
2020	4 654 145	693 378	350 416	5 697 939
2019	4 558 848	661 371	1 024 278	6 244 497

Note: For 2019 omfatter «Verdi andre godtgjørelser» også utbetaling av variabel lønn (bonus) på 708 948 kroner.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på tall oppgitt av Byrådsavdeling for kultur og næring

Daglig leders godtgjørelse består av fastlønn, pensjonsytelser og andre godtgjørelser, som vist i Tabell 13. Byrådsavdeling for kultur og næring har videreformidlet informasjon fra Hafslund AS om at andre godtgjørelser omfatter innberetning uførepremie, fordel elektronisk kommunikasjon, bilgodtgjørelse, innberetning gruppelivsforsikring og individuell forsikring, rentefordel og skattepliktig avdrag på lån.

Tallene i Tabell 13 viser at de samlede godtgjørelsene til daglig leder i Hafslund AS økte med 6,5 prosent fra 2019 til 2023, inkludert bonusutbetalingen i 2019. Uten bonusutbetalingen har de samlede godtgjørelsene til daglig leder økt med 20 prosent fra 2019 til 2023.

Lønnsutviklingen i samfunnet var 15,5 prosent i samme periode. Fra 2019 til 2024 har de samlede godtgjørelsene til daglig leder i Hafslund AS økt med omtrent 6,4 prosent inkludert bonusutbetalingen i 2019 og omtrent 20 prosent uten bonusutbetalingen. Per februar 2025 har vi ikke hatt tall for lønnsutviklingen i samfunnet mellom 2019 og 2024 som vi kan sammenligne med.

Retningslinjer for bonusordninger og godtgjørelse

Hafslund AS har i undersøkelsesperioden hatt både individuelle og kollektive bonusordninger. Daglig leder fikk utbetalt bonus siste gang i 2020 for bonus opparbeidet i 2019. Ifølge Byrådsavdeling for kultur og næring hadde konsernledelsen i Hafslund AS bonusordning også i 2020, men valgte å frasi seg bonusutbetalinger på grunn av koronapandemien. De individuelle bonusordningene for ledere ble avviklet fra 2021. Daglig leder var ikke omfattet av den kollektive bonusordningen som ble besluttet avviklet i mars 2022.

Det er oppgitt i notene til årsregnskapene at godtgjørelser til ledende ansatte i Hafslund AS har fulgt selskapets retningslinjer og erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Ifølge Hafslund AS har styret utarbeidet retningslinjer for godtgjørelser til ledende ansatte siden 2018. Videre oppgir selskapet at retningslinjene evalueres årlig og oppdateres ved behov. Den nyeste oppdateringen ble gjort i oktober 2024. Retningslinjene er

tilgjengelige på selskapets nettsider. Byråden oppgir at retningslinjene for godtgjørelse ikke er godkjent på generalforsamling.

Det følger av selskapets retningslinjer for godtgjørelse at de skal være i tråd med Oslo kommunes retningslinjer for kompensasjonsordninger for ledende ansatte i aksjeselskaper som er majoritetseid av Oslo kommune. Selskapets retningslinjer fra 2024 fastslår blant annet at øverste ledelse ikke skal ha noen former for bonusordninger.

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til daglig leder og konsernledelsen fremgår i sin helhet av note 7.1 til årsregnskapene i perioden vi har undersøkt (2019 til 2023). Erklæringen gjentar det som står i retningslinjene som gjelder fastsettelse av lederlønn. Styrets erklæring har vært tatt opp til rådgivende avstemning på generalforsamlingene avholdt i undersøkelsesperioden. Byråden har på generalforsamlingene gitt sin tilslutning til erklæringene.

Rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

Byråd for kultur og næring og Hafslund AS viser til at lønnsrapport fremgår av styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte som er en del av note 7.1 til årsregnskapet for 2023. Videre oppgir de at lønnsrapporten er tilgjengelig på selskapets nettsider gjennom selskapets publisering av årsregnskapene. Ifølge byråden ble lønnsrapporten tatt opp til rådgivende avstemning på generalforsamlingen avholdt i april 2024 gjennom behandlingen av styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Protokollen fra generalforsamlingen viser at det ble avholdt en rådgivende avstemning der generalforsamlingen ga sin tilslutning til styrets erklæring om retningslinjer for lederlønnfastsettelse for regnskapsåret 2024. Det fremgår av protokollen at erklæringen var angitt som note 7.1 til konsernregnskapet i Hafslund AS.

3.4 Kommunerevisjonens vurderinger

Byråden for kultur og næring har i stor grad fastsatt og justert godtgjørelser til styret i Hafslund AS i tråd med kommunens krav og føringer. Blant annet er styregodtgjørelser fastsatt på generalforsamling, styregodtgjørelser er oppgitt i noter til årsregnskapene, og årsregnskapene er offentlig tilgjengelige. Ansatte i ledende stillinger har ikke mottatt godtgjørelser for styreverv i datterselskaper i konsernet.

Byrådets vurdering av at styregodtgjørelsene i Hafslund AS er på et moderat nivå, synes i stor grad å bygge på sammenligning med styregodtgjørelser i andre selskaper. Faktorene ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet er i begrenset grad reflektert ved fastsettelse eller justeringer av styregodtgjørelsene. I perioden vi har sett på, er det dokumentert at to av faktorene, ansvar og tidsbruk, sto sentralt ved én større honorarjustering. Dette er ikke i tråd med kommunens føringer om at de utgjør viktige hensyn ved vurderinger av styregodtgjørelser.

Byråden har gjort kommunens føringer om godtgjørelser til daglig leder kjent for selskapet, og den utbetalte godtgjørelsen fremgår av noter til årsregnskapene i perioden vi har undersøkt. Det er ikke i tråd med kommunens krav og føringer at retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer kun har vært tatt opp til rådgivende avstemning på generalforsamling i Hafslund AS. Det følger av allmennaksjeloven § 16-6 a, som kommunen har

gjort gjeldende for de store selskapene, at retningslinjene skal behandles og godkjennes av generalforsamlingen. Retningslinjene omtaler ikke fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til de enkelte medlemmene av styret, slik bestemmelsen krever.

Informasjonen i note 7.1 til årsregnskapene som inneholder styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, oppfyller ikke de forskriftsfestede kravene til informasjon i en lønnsrapport. For eksempel er det ikke gitt en beskrivelse av hvordan samlet godtgjørelse til ledende personer er i overensstemmelse med selskapets retningslinjer, hvordan godtgjørelsen bidrar til selskapets langsiktige resultater, og hvordan resultatkriterier er anvendt. Vi merker oss at det på generalforsamlingen i 2024 ble holdt en rådgivende avstemning om styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Dette er korrekt behandling av en lønnsrapport, selv om innholdet i dokumentet som ble behandlet, ikke oppfylte kravene til en slik rapport. Når lønnsrapporter ikke oppfyller kommunens krav til informasjon om lønn og godtgjørelser til ledende ansatte, kan det bli vanskeligere å følge med på om lederlønningene er i tråd med kommunens føringer.

4 Byråd for finans – Oslo Pensjonsforsikring AS

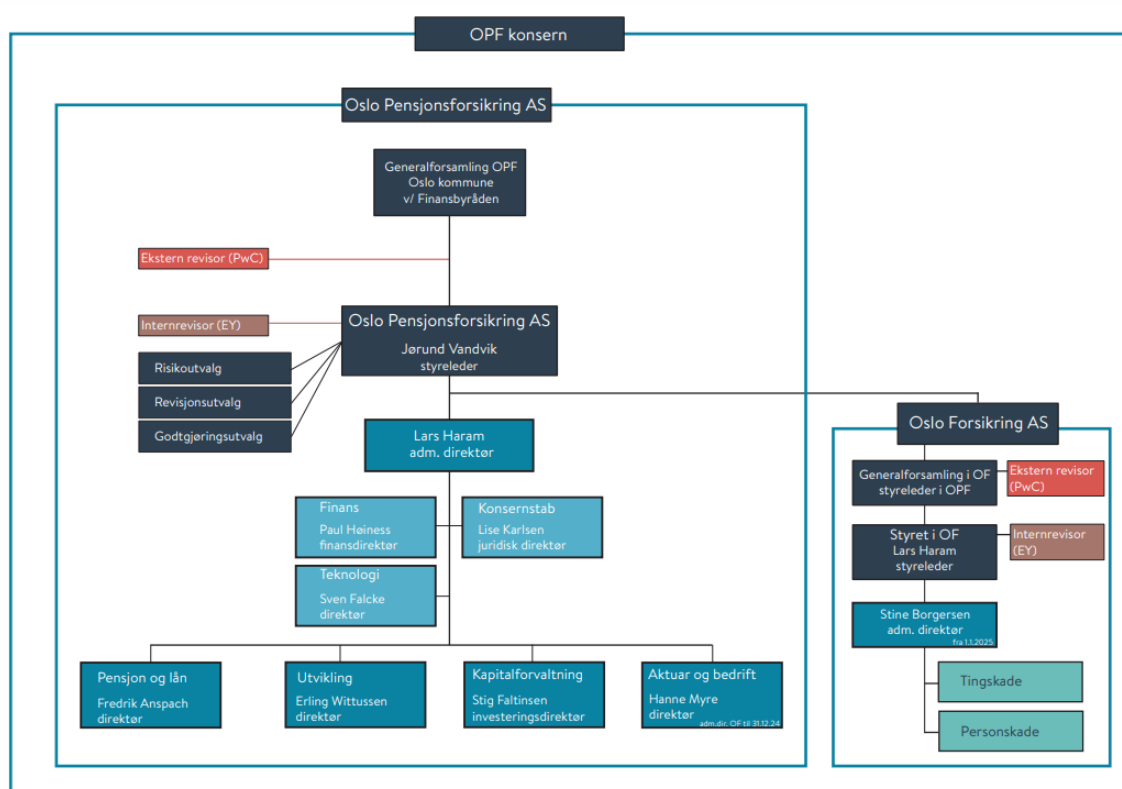
Kapittelet handler om byråd for finans' utøvelse av kommunens eierskap i Oslo Pensjonsforsikring AS knyttet til godtgjørelser til styret og daglig leder.

4.1 Om Oslo Pensjonsforsikring AS

I 2001 ble Oslo kommunale pensjonskasse omdannet til livsforsikringsforetaket Oslo Pensjonsforsikring AS. Selskapet er morselskap i konsernet Oslo Pensjonsforsikring. Konsernet tilbyr pensjons- og forsikringsløsninger og boliglån til ansatte i Oslo kommune og tilknyttede virksomheter. Fra 2023 tilbyr konsernet også boliglån uten vilkår om ansettelse i kommunen.

Konsernets resultat før skatt var i 2023 på 962 millioner kroner, som vist i Tabell 1 over, og 725 millioner kroner etter skatt. Kommunen tar ikke utbytte fra selskapet. Ifølge selskapet er det samtidig en uttalt forventning fra kommunens side om at foretaket ikke skal tilføres ny egenkapital.

Figur 3 Selskapskart for Oslo Pensjonsforsikring AS per desember 2024

Kilde: Oslo Pensjonsforsikring AS

4.2 Vurderingskriterier

Styregodtgjørelser

1. Eier skal ha fastsatt godtgjørelse til styret på generalforsamling. Den utbetalte godtgjørelsen til de enkelte styremedlemmer skal fremgå av noter til årsregnskapet.

2. Styregodtgjørelser skal være på et moderat nivå, og skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.
3. Fra 30. august 2023 skal eier ha fulgt kommunens prinsipper for justering av styregodtgjørelse. Dette innebærer at justeringen normalt skal gjøres årlig på generalforsamling og som hovedregel ikke være høyere enn alminnelig lønnsvekst. Unntak er mulig hvis det er vurdert som nødvendig for å legge godtgjørelsen på et riktig nivå. Dersom godtgjørelsen ligger for høyt, skal den reduseres eller ikke justeres.
4. Ledende ansatte med styreverv i andre selskaper i samme konsern skal ikke ha særskilt styregodtgjørelse.

Ledergodtgjørelser

5. Eier skal ha gitt føringer til styret om fastsettelse av lønn mv. til daglig leder.
6. Den utbetalte godtgjørelsen til daglig leder skal fremgå av noter til årsregnskapet.

Før 30. august 2023:

7. Selskapers eventuelle retningslinjer for bonusordninger e.l. skal ha vært godkjent på generalforsamling.

Etter 30. august 2023:

8. Retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer skal være behandlet og godkjent på generalforsamling. Eier bør ha sett til at retningslinjene er tilgjengelige på selskapets nettsider.
9. Rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer skal fremlegges årlig på generalforsamling til rådgivende avstemning. Eier bør ha sett til at rapport er tilgjengelig på selskapets nettsider.

Oslo Pensjonsforsikring AS er et finansforetak som er underlagt bestemmelsene i finansforetaksloven. Loven med forskrifter har blant annet bestemmelser om styre- og ledergodtgjørelser. Dette innebærer at selskapet er underlagt flere føringer om styre- og ledergodtgjørelser enn de andre selskapene i denne kontrollen. Kommunerevisjonen har ikke undersøkt om kommunens føringer er forenlige med bestemmelsene i finansforetaksloven.

4.3 Faktabeskrivelse

4.3.1 Styregodtgjørelser

Fastsettelse av styregodtgjørelse og informasjon i årsregnskaper

I perioden fra 2020 til og med 2024 ble styregodtgjørelser fastsatt på generalforsamlinger. Byråden har deltatt som kommunens eierrepresentant på samtlige av generalforsamlingene. På alle generalforsamlingene er styret gitt fullmakt til å oppnevne og honorere deltakere i styrets underutvalg.

Årsregnskapene 2019–2023 er behandlet på generalforsamling. Utbetalt styregodtgjørelse til hvert av styrets medlemmer fremgår av note til hvert av årsregnskapene. I notene står det at styrehonorar fastsettes på generalforsamling og utbetales etterskuddsvis.

Oslo Pensjonsforsikring AS oppgir at alle av styrets medlemmer deltar i styrets underutvalg. Videre oppgir selskapet at honorar for deltakelse i underutvalg inngår i beløpene som er oppgitt for samlet styrehonorar i årsrapportene.

Styrekostnader

Utviklingen i kostnader til styret i Oslo Pensjonsforsikring AS i perioden 2020–2024 er vist i Tabell 14. Styrehonorarene utbetales etterskuddsvis året etter at de er opptjent. Dette betyr at honorarbeløpene i tabellen gjelder for styrets arbeid i perioden fra 2019 til 2023.

Tabell 14 Utvikling i kostnader til styret i Oslo Pensjonsforsikring AS 2020–2024

	Samlet styrehonorar (kr)	Styreansvarsforsikring samlet (kr)	Sum kostnader (kr)
2024	2 439 000	1 276 328	3 715 328
2023	1 949 000	1 276 487	3 225 487
2022	1 949 000	842 582	2 791 582
2021	1 738 000	759 876	2 497 876
2020	1 738 000	623 470	2 361 470

Note: Ifølge selskapet dekker styreansvarsforsikringen hele konsernet, ikke bare konsernstyret.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på informasjon oppgitt fra Byrådsavdeling for finans, generalforsamlingsprotokoller og årsregnskaper

Tabell 14 viser at de samlede kostnadene til styrehonorar og styreansvarsforsikring i Oslo Pensjonsforsikring AS har økt fra omtrent 2,4 millioner kroner i 2020 til omtrent 3,7 millioner kroner i 2024. Dette utgjør en økning på omtrent 54 prosent inkludert styreansvarsforsikring. Uten styreansvarsforsikring har de samlede styrehonorarene økt med omtrent 40 prosent. Lønnsutviklingen i perioden 2019 til 2023 har vært 15,5 prosent, mens prisutviklingen har vært 17 prosent (utregningene fremgår av vedlegg 2).

Oslo Pensjonsforsikring AS oppgir at styreansvarsforsikringen dekker ansvar for hele konsernet, inkludert ansvar for styreverv som ansatte har i selskaper der Oslo Pensjonsforsikring AS har en lavere eierandel enn 50 prosent. Ifølge selskapet er det ikke mulig å anslå hvor mye konsernstyrets andel av forsikringen utgjør. Selskapet forklarer at premien økte vesentlig mellom 2021 og 2022 fordi forsikringssummen ble doblet. Av den grunn mener Oslo Pensjonsforsikring AS at økningen i premien for styreansvarsforsikring ikke kan ses på som en direkte faktor i utviklingen av styrekostnadene i morselskapet.

Nivå på styregodtgjørelser

Byråden for finans oppgir at han anser styregodtgjørelsene i Oslo Pensjonsforsikring AS for å være på et moderat nivå, og viser til gjennomgangen gjennomført av selskapets valgkomité i forbindelse med generalforsamlingen i mai 2024.

I valgkomiteens innstilling fra april 2024 er det gitt følgende begrunnelse for styrets godtgjørelse, inkludert godtgjørelse til styrets underutvalg:

I henhold til bystyresak 295/23 «byrådssak 112/2023: Eierskapsmelding for Oslo kommune» skal styrets godtgjørelse reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet, men skal ligge på et moderat nivå. Det er naturlig å vurdere styrets godtgjørelse opp mot selskaper det er naturlig å sammenligne seg med. Styreleder har et høyere godtgjørelsesnivå enn styrets øvrige medlemmer.

Valgkomiteen ser at nåværende styregodtgjørelse kan synes å ligge noe lavt sammenlignet med blant annet KLP som det kan være naturlig å sammenligne seg med. Satsene har heller ikke vært justert siden generalforsamlingen i 2021. Av denne grunn foreslår valgkomiteen en økning på 30% styrets godtgjørelse.

Protokollene fra generalforsamlingene i selskapet viser at den foregående justeringen av styregodtgjørelsene i Oslo Pensjonsforsikring AS ble gjort på generalforsamlingen i 2022 for styrets arbeid i 2021.

Valgkomiteen hadde innhentet bistand fra et eksternt konsulentselskap i forbindelse med utarbeidelsen av innstillingen. Konsulentselskapet utarbeidet et notat med informasjon om blant annet styresammensetningen og honorarene i selskapene KLP, Storebrand, NORDEA Liv, DNB Liv og Oslo Pensjonsforsikring AS i 2023. Tabell 15 viser informasjonen fra konsulentselskapet knyttet til styreleder- og utvalgslederhonorarer i de fem selskapene.

Tabell 15 Informasjon om styreleder- og utvalgslederhonorarer innhentet av valgkomiteen i Oslo Pensjonsforsikring AS til generalforsamling avholdt i 2024

Selskap	Styreleder (kr)	Leder revisjonsutvalg (kr)	Leder risikoutvalg (kr)	Leder risiko- og revisjonsutvalg (kr)
OPF	315 000	111 000	74 000	
KLP	423 000			
Storebrand	970 000			233 000
Nordea Liv	0			
DNB Liv	Ikke tilgjengelig			

Kilde: Kommunerevisjonen på bakgrunn av utdrag fra notat utarbeidet av KinderStiff Consulting for valgkomiteen i Oslo Pensjonsforsikring AS. Blanke felter tilsvarer ingen informasjon.

Tabell 15 viser at styrelederhonoraret i Oslo Pensjonsforsikring AS var oppgitt til 315 000 kroner, som tilsvarer beløpet som var fastsatt på generalforsamling i 2023 for styrearbeid utført i 2022, se Tabell 4. Årsregnskapet til Oslo Pensjonsforsikring AS for 2023 viser at styrelederen fikk utbetalt til sammen 389 000 kroner for styrearbeid utført i 2022 (styrelederhonorar 315 000 kroner + leder risikoutvalg 74 000 kroner).

Konsulentselskapet viste gjennomsnittlig og median verdi for honorar til styreleder og styremedlemmer i 170 børsnoterte selskaper og 44 statlige selskaper. Beløpene er vist i Tabell 16.

Tabell 16 Styrehonorarer i børsnoterte og statlige selskaper

	Gjennomsnitt (kroner)		Median (kroner)	
	Styreleder	Styremedlem	Styreleder	Styremedlem
Børsnoterte	830 000	373 000	370 000	192 000
Statlige	610 000	325 000	354 000	180 000

Kilde: Kommunerevisjonen basert på informasjon i KinderStiffs rapport som er oppgitt å være hentet fra Styreinstittets tall fra 2023

Underlagsmaterialet fra det eksterne konsulentselskapet inneholdt ikke informasjon om styrenes ansvar og tidsbruk eller virksomhetenes kompleksitet. Valgkomiteens innstilling hadde ingen beskrivelser av styrets ansvar og tidsbruk eller virksomhetens kompleksitet, men noe informasjon om kompetansen til de to styremedlemmene som var på gjenvalg.

KLPs årsrapport for 2023 (konsern) viser at selskapet er et gjensidig forsikringsselskap. Kundene er eiere og omfatter norske kommuner, helseforetak og bedrifter. I 2023 hadde

selskapet 1 163 ansatte, og sum egenkapital og gjeld var 1 016 721 millioner kroner, mens beregnet resultat var 499 millioner kroner.

Byrådsavdeling for finans oppgir at Oslo Pensjonsforsikring AS' kompleksitet og styrets ansvar og kompetanse med videre er godt kjent for valgkomiteen og generalforsamlingen.

Byrådsavdelingen viser til at det blir en avveining av hvor mange av vurderingene som er hensiktsmessige å ta med i en skriftlig innstilling.

I sin uttalelse til rapporten fra denne eierskapskontrollen, oppgir byråden blant annet at styremedlemmers egnethet skal vurderes av Finanstilsynet for å sikre at de har nødvendig kompetanse til å utøve vervet. Byråden oppgir også at denne egnethetsvurderingen innebærer at styremedlemmene har høyt etterspurt kompetanse som det er viktig å beholde, samt rekruttere, i konkurranse med andre finansforetak.

Justeringer

Byråden oppgir at han er informert om at det har vært en etablert praksis å justere styregodtgjørelsen annethvert år i tråd med generell lønns- og prisvekst. I perioden vi har undersøkt, ble styregodtgjørelsen justert på generalforsamlinger avholdt i 2020, 2022 og 2024, se Tabell 14. Den sistnevnte justeringen var en økning på 30 prosent og gjaldt for styrets arbeid i 2023. Justeringen innebar at styrelederhonoraret ble økt fra 315 000 kroner til 409 500 kroner, i tillegg til justert honorar for arbeid i styrets underutvalg. Som omtalt over, var justeringen begrunnet med at nivået på styregodtgjørelsene i Oslo Pensjonsforsikring AS fremsto å ligge noe lavt sammenlignet med andre selskaper. I valgkomiteens innstilling var det ingen nivåvurderinger av de justerte styrehonorarene, for eksempel om honorarene med de foreslåtte endringene ville ligge over eller under nivået i sammenlignbare selskaper.

Som vist i Tabell 5 har det fastsatte styrelederhonoraret i Oslo Pensjonsforsikring AS økt med 47,3 prosent i perioden 2018 til 2023, med en gjennomsnittlig årlig økning på 8,1 prosent. Den samlede lønnsveksten i samme periode var 15,5 prosent, mens den gjennomsnittlige årlige lønnsveksten var 3,5 prosent. Også det samlede styrehonoraret i Oslo Pensjonsforsikring AS har økt mer enn lønnsveksten i samfunnet i samme periode, med en gjennomsnittlig årlig økning på 4,6 prosent, som vist i Tabell 7.

Styregodtgjørelser i datterselskaper

Byråden er kjent med at administrerende direktør i Oslo Pensjonsforsikring AS er styreleder i datterselskapet Oslo Forsikring AS. Byråden viser til at føringer til selskapet om at ledende ansatte ikke skal motta godtgjørelse for styreverv i samme konsern, er gitt i eierstyringsprinsippene fra 2012 og eierskapsmeldingen fra 2023. Se kapittel 4.3.2 om hvordan byrådene for finans har gjort føringene kjent for selskapet.

Av samtlige årsregnskaper fremgår det at ledende ansatte ikke har mottatt godtgjørelser eller økonomiske fordeler fra andre foretak i samme konsern.

I undersøkelsesperioden er det ikke gitt føringer om fastsettelse av styregodtgjørelser i datterselskaper av Oslo Pensjonsforsikring AS. Ifølge Oslo Pensjonsforsikring AS fastsettes styregodtgjørelse i datterselskapet Oslo Forsikring AS etter de samme prinsippene som for

styret i Oslo Pensjonsforsikring AS, og praksis har vært å øke styrehonorarene i datterselskapet med samme prosentsats som styrehonorarene i morselskapet.

4.3.2 Ledergodtgjørelser

Kommunens føringer om fastsettelse av lønn til daglig leder

Byråden oppgir at det er styret som fastsetter lønn til administrerende direktør, men at kommunen som eier har uttrykt en klar forventning om at lederlønninger skal være konkurransedyktige og reflektere lederens ansvar og prestasjoner uten å være lønnsledende i sin bransje. Byråden viser til at dette følger av eierstyringsprinsippene fra 2012 og av eierskapsmeldingen fra 2023.

Lønn og andre godtgjørelser var tema i eierdialogen ved ansettelse av ny administrerende direktør i Oslo Pensjonsforsikring AS våren 2023. Det ble avholdt et møte mellom den daværende byråden for finans, byrådsavdelingen og selskapet i januar 2023, der blant annet lønnsnivået for ny administrerende direktør ble diskutert. Daværende byråd uttrykte støtte til lavest mulig lønn som utgangspunkt, men anså anslaget om en lønn mellom fire og fem millioner kroner som høyt, ifølge referatet fra møtet.

Daværende byråd informerte selskapet per brev i januar 2023 om kommunens føringer for lederlønn. Byrådssak 1109/13 *Veiledende retningslinjer for kompensasjonsordninger for ledende ansatte i aksjeselskaper som er majoritetseid av Oslo kommune* var vedlagt brevet. Byrådssaken utdypet kommunens føringer om lederlønn gitt i eierstyringsprinsippene fra 2012. I samme brev ble det også informert om forventede føringer i eierskapsmeldingen som da var under forberedelse (vedtatt i august 2023). Brevet ble avsluttet med en oppfordring om at selskapets prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse ble behandlet som egen sak på generalforsamlingen. Selskapets retningslinjer for godtgjørelse var ikke på dagsorden til generalforsamlingen avholdt i april 2023.

Eierskapsmeldingen ble oversendt fra byråden til Oslo Pensjonsforsikring AS i januar 2024 og formalisert gjennom vedtak på generalforsamling i mai 2024.

Godtgjørelse til daglig leder og informasjon i årsregnskaper

Godtgjørelser til daglig leder fremgår av de samme notene til årsregnskapene som styregodtgjørelsene. Notene er omtalt i kapittel 4.3.1 over.

Daglig leders godtgjørelse består av fastlønn, pensjonsytelser og andre godtgjørelser, som vist i Tabell 17. Andre godtgjørelser til daglig leder inkluderer ifølge Oslo Pensjonsforsikring AS bredbånd, mobil og avis i hele perioden fra 2019 til 2024, samt utbetaling av tidligere opparbeidet bonus i annen stilling i Oslo Pensjonsforsikring AS i 2023 og 2024. Bonusutbetalingene er omtalt under *Retningslinjer for bonusordninger og godtgjørelse*.

Tabell 17 Godtgjørelser til daglig leder i Oslo Pensjonsforsikring AS 2019–2024

År	Brutto årslønn (kr)	Pensjonsytelser (kr)	Verdi andre godtgjørelser (kr)	Samlet godtgjørelse (kr)
2024	5 198 000	213 179	1 228 627	6 639 806
2023	4 858 000	201 554	2 033 392	7 092 946
2022	4 045 000	410 000	4 392	4 459 392
2021	3 966 000	425 000	4 392	4 395 392
2020	3 901 000	423 000	4 392	4 328 392
2019	3 776 000	323 000	4 392	4 103 392

Note: Andre godtgjørelser gjelder utbetalt bonus i 2023 og 2024 som var opparbeidet gjennom annen stilling i Oslo Pensjonsforsikring AS, samt dekning av EK-tjenester i hele perioden.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på tall oppgitt av Byrådsavdeling for finans og Oslo Pensjonsforsikring AS

Tallene i Tabell 17 synliggjør at de samlede utbetalte godtgjørelsene til daglig leder i Oslo Pensjonsforsikring AS økte med omtrent 73 prosent fra 2019 til 2023, inkludert bonus. Uten bonus utgjør økningen omtrent 23 prosent. Lønnsveksten i samfunnet var 15,5 prosent i samme periode. For perioden 2019–2024 var økningen i samlet godtgjørelse på 62 prosent inkludert bonus og 32 prosent uten bonus. Per februar 2025 har vi ikke hatt tall for lønnsveksten i samfunnet mellom 2019 og 2024 som vi kan sammenligne med.

Økningen i brutto årslønn fra 2022 til 2023 sammenfaller med skiftet av daglig leder i selskapet.

Retningslinjer for bonusordninger og godtgjørelse

Styret i Oslo Pensjonsforsikring AS har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder for hele konsernet. Selskapet oppgir at retningslinjene revideres årlig. Den seneste revisjonen ble vedtatt av styret i mars 2024. Ifølge selskapet ble retningslinjene først fastsatt i 2011, og gjeldende retningslinjer bygger på retningslinjene som ble utarbeidet og vedtatt i 2015 som forberedelse til finansforetaksloven. Retningslinjene gir føringer for generelle og variable godtgjørelser (bonusordninger). Ordningene er regulert av de særlige kravene til godtgjørelsesordninger som følger av finansforetaksloven § 15-2 med tilhørende forskrift.

Retningslinjene ble behandlet på generalforsamlingen avholdt i mai 2024. De øvrige årene i undersøkelsesperioden var retningslinjene ikke behandlet på generalforsamling.

Oslo Pensjonsforsikring AS oppgir at retningslinjene er tilgjengelige for alle ansatte gjennom selskapets interne nettsider (intranett), og at styret har tilgang til retningslinjene gjennom en digital portal.

Byråden oppgir å kjenne til at det er bonusordninger i Oslo Pensjonsforsikring AS. Informasjon om selskapets bonusordninger og utbetalt bonus fremgår av note til årsregnskapene. I årene vi har undersøkt, er investeringsdirektøren den eneste av selskapets ledende ansatte som står oppført med bonusordning. I tillegg er det bonusordning for selskapets egne forvaltere. Ifølge byråden og selskapet er variabel lønn / bonusordninger en etablert praksis innenfor arbeid med investeringer. Selskapet oppgir at det er vurdert som helt nødvendig å tilby slike ordninger for å tiltrekke seg ansatte med nødvendig kompetanse og erfaring.

Nåværende daglig leder i Oslo Pensjonsforsikring AS tiltrådte i 2023. Før det var han investeringsdirektør i selskapet. Av note til årsregnskapet for 2023 fremgår det at han mottok utbetaling av tidligere opparbeidet bonus. Selskapet og byråden understreker at det ikke er bonusordning knyttet til stillingen som administrerende direktør i selskapet.

Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som er underlagt styret. Utvalget skal føre kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer.

Rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

Byråden har fremlagt en udatert rapport om lønn og godtgjørelse til ledende ansatte utarbeidet av Oslo Pensjonsforsikring AS. Byrådsavdeling for finans har oppgitt til oss at lønnsrapporten ble sendt ut til generalforsamlingen i 2024. Lønnsrapporten inneholder informasjon om selskapets retningslinjer for godtgjørelsesordninger og en vurdering av selskapets retningslinjer sett opp mot kommunens føringer. Videre beskriver rapporten at fastlønnen i Oslo Pensjonsforsikring AS ikke er lønnsledende, med henvisning til en gjennomgang av sammenlignbare selskaper utført av selskapet i 2023. Lønnsrapporten inneholder også en oversikt over godtgjørelsene til ledende ansatte i selskapet per januar 2024.

Ifølge byråden ble rapporten sendt etter innkallingen til generalforsamlingen i 2024 og behandlet på generalforsamlingen. Protokollen fra generalforsamlingen viser at prinsippene og retningslinjene for godtgjørelse, omtalt ovenfor, ble tatt til orientering. Lønnsrapporten er ikke nevnt.

Oslo Pensjonsforsikring AS oppgir at rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte utarbeides av administrasjonen i foretaket og vedtas av styret i forbindelse med fremleggelse av årsberetning og årsrapport. Selskapet viser til at rapporten er tilgjengelig gjennom offentliggjøring av årsrapportene på selskapets nettsider. Selskapet henviser særlig til side 62 i årsrapporten for 2023. Denne siden er del av note 30 som handler om ansatte og styrets lønns- og låneforhold. Både noten som selskapet viser til som lønnsrapport, og lønnsrapporten som byråden viser til, inneholder samme tall knyttet til utbetalt lønn, honorar mv. for 2023. Ut over dette inneholder dokumentene ulik informasjon.

4.4 Kommunerevisjonens vurderinger

Byråden for finans har til en viss grad fastsatt og justert godtgjørelser til styret i Oslo Pensjonsforsikring AS i tråd med kommunens krav og føringer. Blant annet er styregodtgjørelser fastsatt på generalforsamling, styre- og ledergodtgjørelser er oppgitt i noter til årsregnskapene, og årsregnskapene er offentlig tilgjengelige. Ansatte i ledende stillinger har ikke mottatt godtgjørelser for styreverv i datterselskaper i konsernet.

Byrådens vurdering av at styregodtgjørelsene i Oslo Pensjonsforsikring AS er på et moderat nivå, synes i stor grad å bygge på en sammenligning med styregodtgjørelser i andre selskaper, særlig KLP. Oslo Pensjonsforsikring AS og KLP leverer finans- og forsikringstjenester til offentlig sektor og offentlig ansatte, men selskapene har ulik størrelse og svært ulik eierstruktur, uten at dette er synliggjort i eiers vurdering. Vi ser i liten grad at faktorene ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet er vurdert ved fastsettelse eller

justeringer av styregodtgjørelser i Oslo Pensjonsforsikring AS. Dette er ikke i tråd kommunens føringer om at de utgjør viktige hensyn ved vurderinger av styregodtgjørelser.

Justeringen av styregodtgjørelser i Oslo Pensjonsforsikring AS på 30 prosent, vedtatt på generalforsamling i 2024, følger i liten grad kommunens føringer for justering av styregodtgjørelser. For eksempel er justeringen langt over lønnsutviklingen, og det er ingen eksplisitt vurdering av justeringens nødvendighet som grunnlag for generalforsamlingens vedtak. En slik praksis gir risiko for at godtgjørelsene i Oslo Pensjonsforsikring AS utvikler seg i utakt med kommunens føringer. I den forbindelse merker vi oss at de samlede styregodtgjørelse i Oslo Pensjonsforsikring AS har økt mer enn den alminnelige lønnsveksten mellom 2018 og 2023, og at styrelederhonoraret har økt betydelig mer. Kommunerevisjonen merker seg at byråden i uttalelsen til rapporten oppgir at styremedlemmene har høy kompetanse og at det er konkurranse om dem.

Byråden har gjort kommunens føringer om ledergodtgjørelser kjent for selskapet og har fulgt opp føringene i eierdialogen. Den utbetalte godtgjørelsen fremgår av noter til årsregnskapene i perioden vi har undersøkt. Det er en svakhet at selskapets retningslinjer for godtgjørelse som inkluderer bonusordningene i selskapet, først ble godkjent på generalforsamlingen i mai 2024. Videre er det en svakhet at retningslinjene for godtgjørelse ikke er tilgjengelige for offentligheten på selskapets nettsider. Retningslinjene omtaler heller ikke fastsettelse av godtgjørelse til de enkelte styremedlemmene. Dermed er de ikke i tråd med allmennaksjeloven § 6-16 a, som kommunen har fastsatt at de store selskapene skal følge.

Dokumentet omtalt som *Rapport om lønn og godtgjørelse til ledende personer* som var fremlagt til generalforsamlingen i 2024, oppfyller ikke kravene til lønnsrapport etter forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer. For eksempel er det ikke gitt en beskrivelse av hvordan samlet godtgjørelse til ledende personer er i overensstemmelse med selskapets retningslinjer, hvordan godtgjørelsen bidrar til selskapets langsiktige resultater, og hvordan resultatkriteriene er anvendt. Når lønnsrapporter ikke oppfyller kommunens forventninger til informasjon om lønn og godtgjørelser til ledende ansatte, kan det bli vanskeligere å følge med på om lederlønningene er i tråd med kommunens føringer. Det er en svakhet at lønnsrapporten ikke var tatt opp til rådgivende avstemning på generalforsamlingen i 2024. Videre er det lite tilfredsstillende at det ikke er omtalt i protokollen fra generalforsamlingen at det var fremlagt en lønnsrapport, eller hvordan den ble behandlet. Mangelfull protokollføring fører til at den formelle eierstyringen ikke er tilfredsstillende dokumentert.

5 Byråd for miljø og samferdsel – Sporveien AS

Kapittelet handler om byråd for miljø og samferdsels utøvelse av kommunens eierskap i Oslo Pensjonsforsikring AS knyttet til godtgjørelser til styret og til daglig leder.

5.1 Om Sporveien AS

Sporveien AS er Norges største kollektivselskap målt i antall reiser. I 2023 var det omtrent 300 millioner reiser fordelt på trikk, T-bane og buss i Oslo og Akershus. Sporveien AS er morselskap i konsernet Sporveien, med syv datterselskaper som vist i Figur 4. Datterselskapet Unibuss AS utgjør et underkonsern med egne datterselskaper.

Figur 4 Datterselskaper under Sporveien AS

Kilde: www.sporveien.no/om-sporveien/datterselskap-og-enheter/

I 2023 hadde Sporveien AS driftsinntekter på omtrent 5,6 milliarder kroner og et negativt årsresultat på omtrent 289 millioner kroner, som vist i Tabell 1.

5.2 Vurderingskriterier

Styregodtgjørelse

Sporveien AS har en bedriftsforsamling på tolv medlemmer etter aksjeloven § 6-35. Kommunen som eier velger åtte av medlemmene på generalforsamling, mens de ansatte velger de resterende fire medlemmene. Det er bedriftsforsamlingen som etter reglene i aksjeloven velger styret og fastsetter styrets godtgjørelser. Vurderingskriteriene knyttet til styregodtgjørelse i dette kapittelet avviker derfor noe fra kriteriene i de foregående kapitlene.

1. Selskapets bedriftsforsamling skal ha fastsatt godtgjørelse til styremedlemmer valgt av bedriftsforsamlingen. Den utbetalte godtgjørelsen til de enkelte styremedlemmer skal fremgå av noter til årsregnskapet.
2. Eier bør ha gitt føringer til medlemmene av bedriftsforsamlingen som er oppnevnt av generalforsamlingen om at styregodtgjørelsen skal være på et moderat nivå og skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.
3. Ledende ansatte med styreverv i andre selskaper i samme konsern skal ikke ha særskilt styregodtgjørelse.

Ledergodtgjørelse

4. Eier skal ha gitt føringer til styret om fastsettelse av lønn mv. til daglig leder.
 5. Den utbetalte godtgjørelsen til daglig leder skal fremgå av noter til årsregnskapet.
- Før 30. august 2023:*
6. Selskapers eventuelle retningslinjer for bonusordninger e.l. skal ha vært godkjent på generalforsamling.

Etter 30. august 2023:

7. Retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer skal være behandlet og godkjent på generalforsamling. Eier bør ha sett til at retningslinjene er tilgjengelige på selskapets nettsider.
8. Rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer skal fremlegges årlig på generalforsamling til rådgivende avstemning. Eier bør ha sett til at rapport er tilgjengelig på selskapets nettsider.

5.3 Faktabeskrivelse

5.3.1 Styregodtgjørelser

Fastsettelse av styregodtgjørelse og informasjon i årsregnskaper

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel oppgir at bedriftsforsamlingen fastsatte styrets godtgjørelse i perioden 2019–2023.

Årsregnskapene er fastsatt av byråden på generalforsamlinger. Note 4 i årsregnskapene for 2019–2023 inneholder informasjon om lønnskostnad og andre godtgjørelser. For regnskapsårene 2019 til 2022 oppgir noten en samlet sum for konsernstyret, ikke et beløp for hvert enkelt styremedlem. For 2023 fremgår årslønn og utvalgshonorar for hvert enkelt styremedlem.

Styrekostnader

Utviklingen i styrekostnader i Sporveien AS i perioden 2019–2023 er vist i Tabell 18.

Tabell 18 Utvikling i styrekostnader i Sporveien AS 2019–2023

	Rapportert samlet styrehonorar (kr)	Styreansvarsforsikring (kr)	Sum kostnader (kr)
2023	1 587 000	180 188	1 767 188
2022	1 499 000	181 129	1 680 129
2021	1 524 000	165 000	1 689 000
2020	1 247 000	99 226	1 346 226
2019	1 431 000	89 000	1 520 000

Kilde: Kommunerevisjonen på grunnlag av tall fra Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Sporveien AS og årsregnskaper for Sporveien AS

Tabell 18 synliggjør at de samlede kostnadene til styrehonorar og styreansvarsforsikring i Sporveien AS har økt fra 1 520 000 kroner i 2019 til omtrent 1 770 000 kroner i 2023. Dette utgjør en økning på omtrent 16,4 prosent. Uten styreansvarsforsikring utgjør økningen omtrent 11 prosent. Lønnsutviklingen i perioden 2019–2023 har vært omtrent 15,5 prosent, mens prisutviklingen har vært omtrent 17 prosent (utregningen fremgår av vedlegg 2).

Føringer om styregodtgjørelser

I januar 2024 oversendte Byrådsavdeling for miljø og samferdsel kommunens eierskapsmelding fra 2023 til de fire aksjeselskapene i byrådsavdelingens portefølje, herunder til Sporveien AS.

Ifølge byrådsavdelingen deltok bedriftsforsamlingen på eierseminar avholdt i april 2024 der lederlønn var et tema. På generalforsamlingen avholdt i juni 2024 var oppfølging av kommunens eierskapsmelding en egen sak, se også omtale under *Retningslinjer for*

bonusordninger og godtgjørelse og Rapport om lønn nedenfor. Byrådsavdelingen oppgir at det utover dette ikke er gitt føringer om styregodtgjørelser direkte til de åtte medlemmene av bedriftsforsamlingen som er valgt av kommunen som eier.

Ifølge Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og Sporveien AS vedtok bedriftsforsamlingen nye retningslinjer for styregodtgjørelse i desember 2024. Byrådsavdelingen og selskapet oppgir at retningslinjene tilsvare eiers forventinger gitt i eierskapsmeldingen av 2023.

Byrådsavdelingen oppgir at den kjenner til at bedriftsforsamlingen la til grunn en justering av styregodtgjørelsen for 2023 i tråd med lønnsutviklingen i selskapet på 5,4 prosent. Videre er byrådsavdelingen kjent med at bedriftsforsamlingen i juni 2024 vedtok å få gjennomført en sammenligning («benchmark») av styregodtgjørelsen i Sporveien AS opp mot godtgjørelser i andre styre.

Styregodtgjørelser i datterselskaper

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel oppgir at den er kjent med at ledende ansatte i Sporveien AS har styreverv i andre selskaper i konsernet. Byrådsavdelingen viser til at føringer om at ledende ansatte ikke skal motta godtgjørelse for styreverv i andre selskaper i samme konsern følger av kommunens eierskapsmelding. Konsernstyret i Sporveien AS vedtok retningslinjer for fastsettelse av lederlønn og annen godtgjørelse 18. juni 2024. Av retningslinjene følger det at ledende ansatte ikke skal ha særskilt kompensasjon for styreverv i andre selskaper i konsernet Sporveien.

I Sporveien AS' årsrapporter for 2019–2023 står det at konsernledelsen i Sporveien AS ikke har mottatt ekstra godtgjørelse for styreverv i datterselskaper.

Verken eier eller konsernstyret har gitt føringer for fastsettelse av styregodtgjørelser i datterselskaper for andre enn ledende ansatte i Sporveien AS. Byrådsavdelingen påpeker at det er generalforsamlingen for det enkelte datterselskap som fastsetter retningslinjer for godtgjørelser i datterselskapene.

5.3.2 Ledergodtgjørelser

Kommunens føringer om fastsettelse av lønn til daglig leder

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel viser til føringene for ledergodtgjørelser som er gitt i kommunens eierskapsmelding fra 2023. Sporveien AS oppgir at ledergodtgjørelse har vært et tema i eierdialogen flere ganger. I tillegg til føringene som er gitt gjennom eierskapsmeldingen fra 2023, var det dialog mellom selskapet og byrådsavdelingen om temaet i 2021.

Byrådsavdelingen stilte i den forbindelse forventninger til Sporveien AS om mer informasjon om vurderinger av lederlønn i årsrapportene og informerte selskapet om føringene i eierstyringsprinsippene fra 2012 og tilhørende dokumenter. Dialogen førte til at Sporveien tok inn mer informasjon fra og med årsrapporten for 2020, og selskapets kompensasjonskomité utarbeidet retningslinjer for fastsettelse av lederlønn og andre godtgjørelser. Retningslinjene er omtalt nedenfor.

Godtgjørelse til daglig leder og informasjon i årsregnskaper

Godtgjørelse til daglig leder i Sporveien AS er oppgitt i note til årsregnskapene for 2019–2023. Årsregnskapet for 2023 synliggjør at Sporveien AS fikk ny daglig leder i løpet av 2023.

Utviklingen i godtgjørelser til daglig leder i Sporveien AS fra 2019 til 2024 er vist i Tabell 19.

Tabell 19 Godtgjørelser til daglig leder i Sporveien AS 2019–2024

År	Brutto årslønn (kr)	Pensjonsytelser (kr)	Verdi andre godtgjørelser (kr)	Samlet godtgjørelse (kr)
2024	2 928 581	107 362	133 372	3 169 315
2023	3 138 515	118 456	253 372	3 510 343
2022	3 248 319	117 000	261 000	3 626 319
2021	3 158 182	109 000	224 000	3 491 182
2020	3 038 516	107 000	221 000	3 366 516
2019	2 892 490	105 000	217 178	3 214 668

Note: Brutto årslønn for 2023 er beregnet av Kommunerevisjonen basert på opplysninger fra Sporveien AS. Beregningen er forklart i vedlegg 2.

Kilde: Kommunerevisjonen basert på tall oppgitt av Sporveien AS og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel.

Tallene i Tabell 19 viser at de samlede godtgjørelsene til daglig leder økte med omtrent 9,2 prosent fra 2019 til 2023. I samme periode var lønnsutviklingen i samfunnet 15,5 prosent (utregningen fremgår av vedlegg 2). For perioden 2019–2024 var det en nedgang i samlet godtgjørelse på 1,4 prosent. Per februar 2025 forelå ikke endelige tall for lønnsutviklingen mellom 2023 og 2024 som vi kan sammenligne med.

Årsregnskapene viser at daglig leder mottar fastlønn og pensjonsytelser. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har videreformidlet informasjon fra Sporveien AS om at daglig leder mottar annen godtgjørelse i form av fribilletter og elektroniske kommunikasjontjenester, i tillegg til kompensasjon for overgang til innskuddspensjon. Sistnevnte ordning har ifølge Sporveien AS eksistert siden 2015.

Retningslinjer for bonusordninger og godtgjørelse

Sporveien AS har ikke hatt bonusordninger for ledere eller andre ansatte i perioden vi har undersøkt.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel kjenner til at styret i Sporveien AS vedtok retningslinjer for fastsettelse av lederlønn og annen godtgjørelse i juni 2024. Retningslinjene fulgte med innkallingen til generalforsamlingen, sammen med et notat utarbeidet av Sporveien AS om retningslinjer for fastsettelse av lederlønn og lønnsrapport. I notatet står det at prinsipper for lederlønn må vedtas på generalforsamlingen. Notatet inneholder også et forslag til vedtak som generalforsamlingen vedtok uten endringer. Vedtaket inneholder en oppsummerende beskrivelse av kommunens eierskapsmelding fra 2023 og kommunens føringer til selskapene om oppfølging av meldingen. Retningslinjene for lederlønn er ikke nevnt i generalforsamlingsvedtaket.

Retningslinjene er åpent tilgjengelige på Sporveiens nettsider. Innhold og formuleringer i retningslinjene tilsvarer i all hovedsak eierskapsmeldingens føringer for ledergodtgjørelser. Blant annet står det at ledergodtgjørelser skal justeres årlig basert på rammen for lønnsoppgjøret for øvrige ansatte foregående år.

Rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

Byrådsavdelingen og selskapet viser til note 4 til årsregnskapet for 2023 som rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer. Noten har tittelen «Lønnskostnad og andre godtgjørelser» og omfatter både leder- og styregodtgjørelser. Noten inneholder i all hovedsak regnskapstall. Den inneholder ingen vurderinger eller analyser.

I styrets retningslinjer for fastsettelse av lederlønn fra 2024 står det at det skal utarbeides en lønnsrapport i tråd med reglene i allmennaksjeloven. Som omtalt over hadde Sporveien AS utarbeidet et notat til generalforsamlingen i juni 2024. Om lønnsrapport står det i notatet at:

[G]eneralforsamlingen skal avholde en rådgivende avstemning for lønnsrapporten. Resultatet av avstemningen skal hensyntas i neste års lønnsfastsettelse og rapport.

Det fremgår ikke av protokollen fra generalforsamlingen at det ble avholdt en rådgivende avstemning om lønnsrapport.

5.4 Kommunerevisjonens vurderinger

Bedriftsforsamlingen fastsetter styrets godtgjørelser i Sporveien AS. Byråden for miljø og samferdsel har valgt to tredjedeler av bedriftsforsamlingens medlemmer i tråd med kravene i aksjeloven. Det er en svakhet at utbetalte styregodtgjørelser til de enkelte styremedlemmene ikke fremgikk av notene til årsregnskapene før årsregnskapet for 2023. Slik informasjon kan være nyttig for kommunens eierskapsutøvelse når det er bedriftsforsamlingen som fastsetter styregodtgjørelsene.

Byråden har sørget for at bedriftsforsamlingen har fått informasjon om kommunens eierskapsmelding på et eierseminar. Ut over dette har eieren i liten grad fulgt opp kommunens føringer for styregodtgjørelse med de eiervalgte medlemmene av bedriftsforsamlingen og disse medlemmenes utøvelse av oppgaven med å fastsette styregodtgjørelser. Byråden har heller ikke sett til at generalforsamlingen har behandlet og godkjent retningslinjer for godtgjørelser til ledende personer som inkluderer godtgjørelser til styret. Det er ikke i tråd med kommunens krav og føringer at retningslinjer for styrets godtgjørelse er fastsatt av bedriftsforsamlingen. Byråden for miljø og samferdsels eierstyring knyttet til styregodtgjørelser i Sporveien AS fremstår derfor samlet sett som lite aktiv. Vi merker oss at utviklingen i styrelederhonorar og samlet styregodtgjørelse i Sporveien AS har vært noe lavere enn lønnsutviklingen i samfunnet i den undersøkte perioden.

Byråden har informert selskapet om kommunens krav og føringer til ledergodtgjørelser, og har fulgt opp føringer i eierdialogen. Utbetalt godtgjørelse til daglig leder fremgår av noter til årsregnskapet i hele perioden vi har kontrollert.

Retningslinjene for fastsettelse av lederlønn og annen godtgjørelse som styret vedtok i 2024, omtaler ikke fastsettelse av lønn og andre godtgjørelser til de enkelte medlemmene av styret og bedriftsforsamlingen. Retningslinjene er derfor ikke i tråd med allmennaksjeloven § 6-16 a, som kommunen har fastsatt at de store selskapene skal følge. Det er lite tilfredsstillende at det ikke fremgår av protokollen fra generalforsamlingen i 2024 at retningslinjene ble behandlet og godkjent. Mangelfull protokollføring fører til at den formelle eierstyringen ikke er tilfredsstillende dokumentert.

Note 4 til årsregnskapet for 2023 oppfyller ikke kravene til en rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer, se tilsvarende og utdypende vurderinger i kapittel 3.4 (Hafslund AS) og 4.4 (Oslo Pensjonsforsikring AS). Det er en svakhet at det ikke ble holdt en rådgivende avstemning om lønnsrapport på generalforsamlingen i Sporveien AS i 2024.

6 Kommunerevisjonens kartlegging, konklusjoner og anbefaling

I eierskapskontrollen har Kommunerevisjonen svart på følgende problemstillinger:

1. Hvordan har utviklingen i godtgjørelse til styret og daglig leder i Oslo kommunes heleide og store selskaper vært?
2. Fastsetter eier godtgjørelse til styret i tråd med kommunens eierstyringsprinsipper?
3. Har eier gitt føringer knyttet til styrets fastsettelse av lønn mv. til daglig leder eller fastsettelse av styrehonorar for eventuelle datterselskaper?

6.1 Kartleggingen

Kommunerevisjonens kartlegging av styre- og ledergodtgjørelser i kommunens heleide og store selskaper viser at de fastsatte styrelederhonorarene i de fleste av selskapene som betaler styrelederhonorar (12 av 15), har hatt en gjennomsnittlig utvikling som er lavere enn lønnsutviklingen i samfunnet i perioden 2018 til 2023. Imidlertid har utviklingen i de samlede styregodtgjørelsene for omtrent halvparten av de aktuelle selskapene (7 av 15) vært høyere enn den gjennomsnittlige lønnsutviklingen i samfunnet i samme periode.

Fastlønnen til de daglige lederne i fire av kommunens fem store selskaper har hatt en høyere gjennomsnittlig utvikling enn lønnsveksten i samfunnet mellom 2018 og 2023. Det samme gjelder fastlønnen til daglig leder i ett av de ikke-store selskapene. I de øvrige selskapene med ansatt daglig leder (7 av 12), var daglig leders lønnsutvikling lavere enn lønnsveksten i samfunnet i den samme perioden. Dette inkluderer Sporveien AS, som det eneste av de store selskapene.

Det er ingen bonusordninger til de daglige lederne i selskapene Kommunerevisjonen har kartlagt. Flere av de daglige lederne mottar godtgjørelser som mobil, bredbånd og aviser. Noen av de daglige lederne får dekket andre typer goder også. For eksempel er det én daglig leder som mottar bilgodtgjørelse, en annen mottar godtgjørelse for bompenger og trening, og i ett tidligere tilfelle har et selskap dekket husleie for daglig leder.

6.2 Konklusjoner

Eierskapskontrollen viser at byråden for kultur og næring i stor grad fastsetter og justerer godtgjørelser til styret i Hafslund AS i tråd med kommunens krav og føringer, jf. eierstyringsprinsippene. Byråden for finans fastsetter til en viss grad godtgjørelser til styret i Oslo Pensjonsforsikring AS i tråd med kommunens krav og føringer. Vurderinger av faktorene styrets ansvar, kompetanse og tidsbruk og virksomhetens kompleksitet var i begrenset eller i liten grad synliggjort av byråd for kultur og næring og byråd for finans ved fastsettelse og justeringer av styregodtgjørelser. Byråden for finans' justering av styregodtgjørelser i Oslo Pensjonsforsikring AS har ikke fullt ut vært i tråd med kommunens føringer. Samlet sett kan slike forhold gi risiko for at styregodtgjørelsene i kommunens selskaper utvikler seg i utakt med kommunens føringer.

I Sporveien AS er det bedriftsforsamlingen som fastsetter styrets godtgjørelser. Byråden for miljø og samferdsel har valgt flertallet av bedriftsforsamlingens medlemmer, men har i liten grad fulgt opp kommunens føringer for styregodtgjørelse med disse medlemmene og deres utøvelse av oppgaven med å fastsette styregodtgjørelser. Byråden har heller ikke sett til at generalforsamlingen har behandlet og godkjent retningslinjer for godtgjørelser til ledende personer som inkluderer godtgjørelser til styret. Det er ikke i tråd med kommunens krav og føringer at retningslinjer for styrets godtgjørelse er fastsatt av bedriftsforsamlingen. Byråden for miljø og samferdsels eierstyring knyttet til styregodtgjørelser i Sporveien AS fremstår derfor samlet sett som lite aktiv.

Eierskapskontrollen viser at byrådene har videreformidlet kommunens føringer om ledergodtgjørelser til selskapene. Dette inkluderer føringene om at ledende ansatte ikke skal motta godtgjørelse for styreverv i datterselskaper. Byrådene har fått informasjon om godtgjørelser til daglig leder gjennom blant annet årsregnskaper og eierdialog. Det er påvist svakheter i alle byrådenes eierstyring knyttet til retningslinjer for godtgjørelser til ledende personer og lønnsrapport. Kommunerevisjonen registrerer at alle byrådene og selskapene gjorde forsøk på å oppfylle kommunens krav og forventninger til retningslinjer og lønnsrapport til generalforsamlingene i 2024, men uten å lykkes fullt ut. Kommunerevisjonen merker seg at disse kravene og forventningene hadde virket i kort tid før de aktuelle generalforsamlingene i 2024.

6.3 Anbefaling

Kommunerevisjonen anbefaler at byråden for kultur og næring, byråden for finans og byråden for miljø og samferdsel vurderer tiltak på bakgrunn av rapportens funn og konklusjoner.

7 Uttalelser til rapporten og Kommunerevisjonens vurdering av disse

Kommunerevisjonen har mottatt uttalelser til rapporten fra byråden for finans, byråden for kultur og næring, byråden for miljø og samferdsel, Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS. I dette kapitlet presenterer og vurderer Kommunerevisjonen sentrale momenter i uttalelsene. Uttalelsene følger som vedlegg 3–8.

7.1 Byrådsavdeling for finans og Oslo Pensjonsforsikring AS

7.1.1 Byrådets uttalelse

Byråden for finans anser det som verdifullt å få innspill som kan bidra til å videreutvikle eierstyringen av Oslo Pensjonsforsikring AS. Byråden understreker at faktorer som ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet vurderes ved fastsettelse og justeringer av styregodtgjørelser i Oslo Pensjonsforsikring AS. Byråden oppgir at egnetheten til styremedlemmer i finansforetak som Oslo Pensjonsforsikring AS skal vurderes av Finanstilsynet etter reglene i finansforetaksloven. Byråden mener det derfor er lite treffende av Kommunerevisjonen å hevde at styremedlemmenes kompetanse ikke er vurdert eller tatt hensyn til ved fastsettelser av styregodtgjørelser i selskapet. Videre uttaler byråden at han anser at justeringen av styregodtgjørelsene på 30 prosent vedtatt på generalforsamlingen i 2024, er foretatt i tråd med kommunens føringer og forventninger. I den forbindelse viser byråden til at valgkomiteens innstilling til generalforsamlingen i 2024 var en konsekvens av en grundig helhetsvurdering av disse faktorene samt sammenligning av styregodtgjørelser i andre selskaper. Byråden viser også til at kravene til de nevnte egnethetsvurderingene i stor grad gjelder uavhengig av selskapenes størrelse eller kompleksitet, og gjør det viktig for kommunen å beholde og rekruttere styremedlemmer med høyt etterspurt kompetanse fordi det er konkurranse om dem.

Byråden varsler at han i samråd med Oslo Pensjonsforsikring AS vil se på tiltak for å følge opp Kommunerevisjonens vurderinger og sikre at nødvendige forbedringer blir gjennomført i tråd med god eierstyring. Tiltakene vil i første omgang vurderes frem mot den ordinære generalforsamlingen i 2025, men også løpende som en del av eierstyringen.

7.1.2 Oslo Pensjonsforsikring AS' uttalelse

Oslo Pensjonsforsikring AS har ingen kommentarer til rapporten.

7.1.3 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen presiserer at vår vurdering i kapittel 4 og i konklusjonen i kapittel 6 går ut på at vi i liten grad ser at faktorene som kommunen vektlegger for styregodtgjørelser, er blitt vurdert.

Valgkomiteens vurderinger og innstilling til generalforsamlingen i 2024 er omtalt i kapittel 4 i rapporten. I kapittel 4 var det lagt inn et utdrag fra valgkomiteens begrunnelse for innstillingen til justerte styregodtgjørelser. På bakgrunn av byrådets uttalelse har Kommunerevisjonen tatt inn hele begrunnelsen av hensyn til fullstendighet. Det er i den sammenhengen lagt til en faktaopplysning om foregående justering av styrehonorarene.

Kommunerevisjonen merker seg de nye opplysningene fra byråden for finans om at Finanstilsynet vurderer egnetheten til styremedlemmer i finansforetak som Oslo Pensjonsforsikring AS, og at det er høy konkurranse om styremedlemmer på grunn av kravene til egnethet. Dette er informasjon som ikke fremgår av den skriftlige dokumentasjonen som er oversendt tidligere i undersøkelsen. Informasjonen fremgår dermed heller ikke av eiers vurderinger av styregodtgjørelser i forbindelse med generalforsamlingsvedtak. Vi har redegjort for byrådets nye opplysninger i kapittel 4.

Når det gjelder egnethetskrav til styremedlemmer som Finanstilsynet skal vurdere, er det ifølge tilsynets rundskriv 3/2023 foretaket som skal sende inn en egnethetsvurdering til tilsynet. Det opplyses i rundskrivets punkt 5.1 at det stilles noe strengere krav til styremedlemmer i finanskonsern med forvaltningskapital over 200 milliarder kroner. Oslo Pensjonsforsikring AS hadde i undersøkelsesperioden en forvaltningskapital under 200 milliarder kroner, mens for eksempel KLPs forvaltningskapital lå vesentlig over terskelen.

På grunnlag av byrådets uttalelse har Kommunerevisjonen gjort to justeringer i kapittel 4.3 *Kommunerevisjonens vurderinger*: Det er presisert at nødvendigheten av justeringen av styregodtgjørelsene på generalforsamlingen i 2024 ikke ble vurdert eksplisitt, og Kommunerevisjonen merker seg at byråden i uttalelsen oppgir at styremedlemmene har høy kompetanse og at det er konkurranse om dem.

Byråden har meldt relevante tiltak.

7.2 Byrådsavdeling for kultur og næring og Hafslund AS

7.2.1 Byrådets uttalelse

Byråden for kultur og næring vurderer rapporten som nyttig, og med godt språk og oppbygning. Byråden merker seg kommunerevisjons vurderinger av byrådets eierstyring av Hafslund AS, og vil ta dem med seg i den videre eierstyringen av selskapet. Hun understreker at det ikke er gjort større nivåendringer i de ordinære godtgjørelsene til styrets medlemmer i Hafslund AS, med unntak av en større endring i godtgjørelsene til revisjonsutvalget i 2024. Byråden viser til at det i eierskapsmeldingen er trukket frem at det er naturlig å vurdere styrets godtgjørelse opp mot sammenlignbare selskaper. Dette har hun også vist til i forbindelse med datainnsamlingen i undersøkelsen.

Byråden vil sammen med selskapet se på tiltak for å følge opp Kommunerevisjonens vurderinger. Tiltakene vil vurderes frem mot ordinær generalforsamling i 2025, men også løpende som del av eierstyringen.

7.2.2 Hafslund AS' uttalelse

Hafslund AS anerkjenner Kommunerevisjonens vurderinger, og selskapet oppgir at de vil følge opp de påpekte forholdene med tiltak samt fortløpende vurdere ytterligere tiltak. Tiltakene som meldes gjelder en oppdatering av selskapets retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse, samt til rapportering om lønn og godtgjørelser.

7.2.3 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen tar uttalelsene til etterretning. Rapporten inneholder informasjonen som byråden tar opp i uttalelsen.

Byråden og selskapet har meldt relevante tiltak.

7.3 Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og Sporveien AS

7.3.1 Byrådets uttalelse

Byråden for miljø og samferdsel oppfatter rapporten som nyttig. Byråden bemerker at det kan oppfattes som at oppfølgingen av de eieroppnevnte medlemmene av bedriftsforsamlingen i rapportens konklusjon er trukket inn som en mangel ved eierskapsutøvelsen. Byråden viser til korrespondanse mellom Kommunerevisjonen og byrådsavdelingen om at aktuelt kriterium er formulert slik at eventuelle avvik ikke anses som en mangel ved eierskapsutøvelsen.

Byråden oppgir at det pågår dialog med Sporveien AS om tiltak for å følge opp forholdene som er tatt opp i rapporten. Videre oppgir byråden at det er et mål at flest mulig av tiltakene kan følges opp frem mot generalforsamlingen våren 2025.

7.3.2 Sporveien AS' uttalelse

Sporveien AS har ingen merknader til rapporten.

7.3.3 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen tar uttalelsene til etterretning. Kommunerevisjonen har vurdert at eierstyringen knyttet til styregodtgjørelser fremstår som lite aktiv. Dette innebærer at det er holdepunkter for at byrådets eierstyring av styregodtgjørelser i Sporveien AS ikke er så aktiv som en kunne forvente etter kommunens mål om aktiv eierstyring. Samtidig påpeker vi også at byråden hadde sørget for at bedriftsforsamlingen fikk noe informasjon om kommunens eierskapsmelding.

Byråden har meldt relevante tiltak.

Tabelloversikt

Tabell 1 Selskaper i kartleggingen	13
Tabell 2 Pris- og lønnsutvikling i perioden 2018–2023	14
Tabell 3 Gjennomsnittlig årlig prosentvis pris- og lønnsutvikling for aktuelle perioder av kartleggingen	14
Tabell 4 Styrelederhonorarer 2018–2023.....	15
Tabell 5 Utvikling i styrelederhonorarer 2018–2023.....	16
Tabell 6 Samlet styrehonorar og antall styremedlemmer 2018–2023.....	17
Tabell 7 Utviklingen i samlet styrehonorar fra 2018–2023	18
Tabell 8 Kostnader til styreansvarsforsikring 2018–2024	19
Tabell 9 Utviklingen i kostnader til styreansvarsforsikring mellom 2018 og 2024	20
Tabell 10 Fastlønn til daglig leder 2018–2024	21
Tabell 11 Utviklingen i fastlønn til daglig leder 2018–2024 og gjennomsnittlig årlig utvikling 2018–2024 og 2018–2023	22
Tabell 12 Utvikling i kostnader til styret i Hafslund AS 2019–2023	26
Tabell 13 Godtgjørelser til daglig leder i Hafslund AS 2019–2024.....	29
Tabell 14 Utvikling i kostnader til styret i Oslo Pensjonsforsikring AS 2020–2024	34
Tabell 15 Informasjon om styreleder- og utvalgslederhonorarer innhentet av valgkomiteen i Oslo Pensjonsforsikring AS til generalforsamling avholdt i 2024	35
Tabell 16 Styrehonorarer i børsnoterte og statlige selskaper	35
Tabell 17 Godtgjørelser til daglig leder i Oslo Pensjonsforsikring AS 2019–2024	38
Tabell 18 Utvikling i styrekostnader i Sporveien AS 2019–2023.....	42
Tabell 19 Godtgjørelser til daglig leder i Sporveien AS 2019–2024.....	44

Figuroversikt

Figur 1 Juridisk struktur i Hafslund AS per august 2024	24
Figur 2 Byrådens oversikt over styrehonorarer i norske kraftselskaper	27
Figur 3 Selskapskart for Oslo Pensjonsforsikring AS per desember 2024	32
Figur 4 Datterselskaper under Sporveien AS	41

Referanser

Referanser fra Oslo kommune:

Byrådssak 273/11 *Oslo kommunes prinsipper for god eierstyring av aksjeselskaper*, tatt til orientering av bystyret 25. april 2012 (sak 98)

Byrådssak 112/23 *Eierskapsmelding for Oslo kommune 2023*, tatt til orientering av bystyret 30. august 2023 (sak 295)

Byrådssak 139/2024 *Årlig samlet rapportering for Oslo kommunes selskaper*, tatt til orientering av bystyret 18. desember 2024 (sak 314)

Eksterne referanser:

Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven)

Lov 13. juni 1997 nr. 44 om (allmennaksjeloven)

Lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap mv. (regnskapsloven)

Forskrift 11. november 2020 nr. 2730 om retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til ledende personer

Vedlegg 1 Vurderingskriterier

Vurderingskriteriene er målestokken som ligger til grunn for Kommunerevisjonens vurderinger av eierskapsutøvelsen.

Kriteriene skal være basert på relevante lover og forskrifter, bystyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. De mest sentrale kildene for kriteriene i denne eierskapskontrollen er:

- byrådssak 273/11 *Oslo kommunes prinsipper for god eierstyring av aksjeselskaper*, tatt til orientering av bystyret 25. april 2012 (sak 98)
- byrådssak 112/23 *Eierskapsmelding for Oslo kommune 2023*, tatt til orientering av bystyret 30. august 2023 (sak 295)
- lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven)
- lov 13. juni 1997 nr. 44 om (allmennaksjeloven)
- lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap mv. (regnskapsloven)
- forskrift 11. november 2020 nr. 2730 om retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til ledende personer

Vurderingskriterier

Vi vil legge følgende kriterier til grunn for å besvare problemstilling nr. 2:

1. Eier skal ha fastsatt godtgjørelse til styret på generalforsamling. Den utbetalte godtgjørelsen til de enkelte styremedlemmer skal fremgå av noter til årsregnskapet.
2. Styregodtgjørelser skal være på et moderat nivå, og skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.
3. Fra 30. august 2023 skal eier ha fulgt kommunens prinsipper for justering av styregodtgjørelse. Dette innebærer at justeringen normalt skal gjøres årlig på generalforsamling og som hovedregel ikke være høyere enn alminnelig lønnsvekst. Unntak er mulig hvis det er vurdert som nødvendig for å legge godtgjørelsen på et riktig nivå. Dersom godtgjørelsen ligger for høyt, skal den reduseres eller ikke justeres.
4. Ledende ansatte med styreverv i andre selskaper i samme konsern skal ikke ha særskilt styregodtgjørelse.

For selskaper med bedriftsforsamling (her: Sporveien AS) vil vi legge følgende kriterier til grunn for å besvare problemstilling nr. 2:

1. Selskapets bedriftsforsamling skal ha fastsatt godtgjørelse til styremedlemmer valgt av bedriftsforsamlingen. Den utbetalte godtgjørelsen til de enkelte styremedlemmer skal fremgå av noter til årsregnskapet.
2. Eier bør ha gitt føringer til medlemmene av bedriftsforsamlingen som er oppnevnt av generalforsamlingen om at styregodtgjørelsen skal være på et moderat nivå og skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.
3. Ledende ansatte med styreverv i andre selskaper i samme konsern skal ikke ha særskilt styregodtgjørelse.

For problemstilling nr. 3 vil vi legge disse kriteriene til grunn for alle selskapene:

5. Eier skal ha gitt føringer til styret om fastsettelse av lønn mv. til daglig leder.
6. Den utbetalte godtgjørelsen til daglig leder skal fremgå av noter til årsregnskapet.

Før 30. august 2023:

7. Selskapers eventuelle retningslinjer for bonusordninger e.l. skal ha vært godkjent på generalforsamling.

Etter 30. august 2023:

8. Retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer skal være behandlet og godkjent på generalforsamling. Eier bør ha sett til at retningslinjene er tilgjengelige på selskapets nettsider.
9. Rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer skal fremlegges årlig på generalforsamling til rådgivende avstemning. Eier bør ha sett til at rapport er tilgjengelig på selskapets nettsider.

Utledningen av kriteriene

- Aksjeloven

Det følger av aksjeloven § 6-10 at godtgjørelse til styremedlemmer, varamedlemmer og observatører fastsettes av generalforsamlingen.

For selskaper med bedriftsforsamling gjelder bestemmelsene om bedriftsforsamling i allmennaksjeloven tilsvarende, jf. aksjeloven § 6-35 første ledd. Dette innebærer at det er bedriftsforsamlingen som fastsetter godtgjørelsen for styremedlemmer valgt av bedriftsforsamlingen, jf. allmennaksjeloven § 6-10. Bedriftsforsamlingen velger medlemmer til styret og styrets leder, jf. allmennaksjeloven § 6-37. Det følger av allmennaksjeloven § 6-35 at generalforsamlingen velger to tredeler av bedriftsforsamlingens medlemmer med varamedlemmer. Valgretten kan gis til andre, men generalforsamlingen skal som et minimum velge mer enn halvdelen av bedriftsforsamlingens medlemmer.

- Regnskapsloven

Det følger av § 7-1 i regnskapsloven at visse opplysninger skal eller kan gis i noter til årsregnskapet. Store foretak er forpliktet til å opplyse om samlet godtgjørelse og andre fordeler som er gitt til blant annet de enkelte ledende ansatte og de enkelte styremedlemmer, se § 7-31b. Bestemmelsen fastsetter at noteopplysninger om godtgjørelse eller honorarer minst skal omfatte:

1. den totale lønn vedkommende har mottatt eller opptjent for tjenester ytt i løpet av regnskapsåret, herunder eventuelle møtehonorerer vedtatt av generalforsamlingen,
2. godtgjørelse og fordeler vedkommende har mottatt fra foretak i samme konsern,
3. godtgjørelse i form av overskuddsdeling eller bonusutbetalinger og grunnen til at slike ytelser er gitt,
4. betydelig eller vesentlig tilleggsgodtgjørelse for spesielle tjenester utenfor de normale funksjoner for en leder,
5. betalt eller skyldig vederlag til hver tidligere administrerende direktør og styreleder i regnskapsåret i forbindelse med avslutning av vedkommendes ansettelsesforhold eller verv, og
6. beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter som anses som godtgjørelse.

- *Bystyresak 98/12 Oslo kommunes prinsipper for god eierstyring av aksjeselskaper*
Eierstyringsprinsipp nr. 7 gjelder styregodtgjørelse og er formulert slik:

Lønns- og incentivordninger skal utformes slik at de fremmer verdiskapingen i selskapet og fremstår som rimelig.

Prinsippet er utdypet i punkt 4.7 i saken. Angående styregodtgjørelse står det at:

Selskaper som kommunen har eierandeler i må tilby konkurransedyktig kompensasjon for å tiltrekke seg kvalifisert og kompetent arbeidskraft. Dette gjelder i forhold til styrets medlemmer, selskapenes ledelse og øvrige ansatte. [...]

Honorar til styret fastsettes av eierne på generalforsamlingen. Byrådets holdning som eier er at godtgjørelsen til styrets medlemmer skal avspeile den kompetanse som medlemmene har og det ansvar og den arbeidsmengde som medlemmer påføres ved å sitte i styret. Honoreringen skal være konkurransedyktig i forhold til sammenlignbare selskaper, men moderat og ikke ledende. Byrådet ønsker ikke insentivordninger for styrer i form av aksjer eller opsjoner til styremedlemmene. Slike incentiver kan bidra til at styret tar økt risiko på eiers bekostning, samtidig som styret kan bli mindre aktsom i sin kontroll- og tilsynsfunksjon med daglig ledelse. Mangel på insentivordninger bør derfor gjenspeiles i de ordinære styrehonorarene.

Ledende ansatte som har verv i styrer i andre selskaper i samme konsern skal ikke ha særskilt styregodtgjørelse for dette. Eventuell kompensasjon for ansvar og merarbeid med styrearbeidet bør reflekteres i lønnen til disse ledende ansatte.

Om lønn til ledende ansatte står det at:

Det er styret i selskapene som har ansvar for å fastsette ansettelses- og lønnsvilkår til daglig leder, - eventuelt også til andre i ledergruppen. Ledernes ansettelsesvilkår påvirker lønnsutviklingen og dermed kostnadsutviklingen i selskapene. Byrådet mener at avlønning og ansettelsesvilkår skal være konkurransedyktige, men moderate slik at selskapene ikke skal være lønnsledende i bransjen. Eventuelle bonus- og insentivordninger, også til øvrige ansatte, må ikke stimulere til økt risikovillighet, finansielt eller operasjonelt, slik at eier påføres økt risiko som en konsekvens av ledelsens ønske om økt avlønning. Byrådet ønsker derfor at retningslinjer for eventuelle bonus- og andre insentivordninger i aksjeselskaper skal godkjennes av generalforsamlingen

Saken gjaldt frem til 30. august 2023, da den ble erstattet med bystyresak 295/23 *Eierskapsmelding for Oslo kommune 2023* (se under).

- *Bystyresak 295/23 Eierskapsmelding for Oslo kommune 2023*

Av eierskapsmeldingen fremgår det av punkt 9.1 blant annet at

Oslo kommune forvalter betydelig verdier på vegne av innbyggerne. Det er en viktig oppgave å sørge for kompetente og godt sammensatte styrer. På generalforsamling vedtar Oslo kommune godtgjørelse til styrende organer. Oslo kommune er opptatt av å tiltrekke seg styremedlemmer med riktig kompetanse til styrene. Det innebærer at de tilbys en godtgjørelse som bidrar til at de bruker nødvendig tid på vervet. Det er også viktig for Oslo kommune å tiltrekke seg styremedlemmer som ikke bare motiveres av godtgjørelse, men av å bidra til å løse de oppgavene som kommunens selskap er satt til å gjøre. [...]

Styreleder har et høyere godtgjørelsesnivå enn styrets øvrige medlemmer. Det krever mer tid og ressurser å inneha vervet som styreleder. Styreleder har et ansvar for å organisere styrets arbeid, en tettere oppfølging av selskapers ledelse og mot eier. I perioder med økt aktivitetsnivå eller når det oppstår situasjoner som krever sterk tilstedeværelse fra styreleder, forventes det at styreleder bruker tilstrekkelig med tid på vervet.

For styremedlemmer som deltar i styreutvalg vil særskilt godtgjørelse vurderes i det konkrete tilfellet. Styreutvalg er nødvendig for at styret skal ha tid til å sette seg inn i detaljerte opplysninger på vegne av styret. Revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg er eksempler på utvalg som kan etableres dersom selskapets størrelse og kompleksitet krever det.

Følgende hensyn er viktig for fastsettelse av nivå på styregodtgjørelse:

- Godtgjørelsen skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.
- Godtgjørelsen skal ligge på et moderat nivå. Med dette menes at godtgjørelsen ikke skal være høyere enn nødvendig for å bidra til relevant og god kompetanse i styret, samt reflektere styrets ansvar og arbeidsmengde.
- Det er naturlig å vurdere styrets godtgjørelse sett opp mot selskaper det er naturlig å sammenligne seg med. Bransje, størrelse og selskapets kompleksitet er faktorer som det er relevant å trekke inn i en slik vurdering.

Styregodtgjørelse justeres normalt årlig på generalforsamling. Oslo kommune er opptatt av at det skal utvises moderasjon. Det er viktig at det er åpenhet rundt de prinsippene som ligger til grunn for justering av styregodtgjørelsen. Oslo kommune vil derfor legge vekt på følgende hensyn i de årlige vurderingene av styregodtgjørelse:

- Styregodtgjørelse skal som hovedregel ikke justeres mer enn alminnelig lønnsvekst i Norge.
- Oslo kommune kan stemme for en økning i styregodtgjørelsen ut over alminnelig lønnsvekst dersom kommunen vurderer at godtgjørelsen til styret ligger for lavt sett opp mot en konkret vurdering av styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Styregodtgjørelse skal kun økes når det etter kommunens vurdering er nødvendig for å bidra til at godtgjørelsen ligger på et riktig nivå, særlig for å kunne tiltrekke seg og beholde relevant og god kompetanse.
- Redusert godtgjørelse eller nullvekst der godtgjørelsen vurderes å ligge for høyt, for eksempel når omfang av selskapets virksomhet er vesentlig redusert.

Videre fremgår det av eierskapsmeldingen punkt 9.2.3.2, som gjelder hovedprinsipper for lederlønn (se nedenfor), at ansatte ikke skal ha godtgjørelse for styreverv i andre selskaper i samme konsern.

Av eierskapsmeldingen fremgår det at det er styrets oppgave å rekruttere og å fastsette lønn til toppledere i selskapene som kommunen eier. Fastlønn er ett av elementene i det kommunen definerer som *godtgjørelse* til toppledere. I tillegg omfatter pensjonsytelser, sluttvederlag og andre ytelser som inngår i avlønning.

I meldingen er det ført opp ti hovedprinsipper for godtgjørelse til toppledere:

- Daglig leders godtgjørelse fastsettes av styret.
- Det er styrets ansvar å fastsette retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.
- Godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Hensynet til moderasjon skal ivaretas.

- Hovedelementet i godtgjørelsen skal være den faste grunnlønnen.
- De enkelte elementene i godtgjørelsen skal vurderes samlet med fastlønn, pensjonsytelse og andre ytelser.
- Oslo kommune forventer at selskapene ikke tilbyr bonuser eller annen variabel lønn til ledende ansatte, med mindre særskilte bransjespesifikke grunner gjør det nødvendig. I slike tilfeller må styret redegjøre særskilt for dette i selskapets lønnsrapport.
- Godtgjørelsen skal ikke være urimelig, gi uheldige virkninger for selskapet eller svekke dets eller kommunens omdømme.
- Store selskaper, slik de er definert i denne meldingen, skal utarbeide rapport om godtgjørelse til ledende personer (lønnsrapport) som skal behandles av generalforsamlingen. Andre selskaper redegjør for sine retningslinjer i årsrapporten.
- Ansatte skal ikke ha godtgjørelse for styreverv i andre selskaper i samme konsern.
- Årlig justering av fastlønn skal ikke justeres mer enn gjennomsnittet for øvrige ansatte. Ved avvik forventes det at styret gir en særskilt begrunnelse for dette i selskapets lønnsrapport.

Gjennom meldingen har kommunen gitt visse føringer for hvordan godtgjørelse til toppledere skal fastsettes:

Det er viktig for Oslo kommune som eier at selskapene kan tilby konkurransedyktig godtgjørelse slik at de får rekruttert og beholdt gode ledere. Lønnsvilkår er et sentralt virkemiddel for å tiltrekke og beholde slik kompetanse. Det er også viktig for byrådet at selskapene som er eid av kommunen forvaltes sånn at det ikke skader kommunens omdømme. I dette ligger det også en forventning om at det ikke avtales lederlønninger som skader legitimiteten til kommunens eierskap. Dette må styrene ta hensyn til når de vurderer nivået på lederlønn. [...]

For å vurdere hva som er et konkurransedyktig, men ikke lønnsledende, godtgjørelsesnivå, vil det normalt sees hen til forhold som erfaring, ansiennitet, kompetanse og lønnsbetingelser som er vanlige i andre, tilsvarende selskaper. Det er viktig for Oslo kommune at styret ivaretar hensynet til moderasjon. Styret har et ansvar for at ikke selskapets og kommunens omdømme svekkes gjennom at lederlønningene bidrar til urimelige forskjeller i selskapet og samfunnet for øvrig. Moderasjon skal også forhindre en urimelig verdioverføring fra eiere til ledende ansatte.

Det er et bærende hensyn at godtgjørelse til ledende ansatte i selskapene omtalt i denne meldingen er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper. Styret skal ivareta hensynet til moderasjon ved fastsettelse og justering av godtgjørelsen. Moderasjonshensynet sammenholdt med forventningen om konkurransedyktig godtgjørelse innebærer at godtgjørelsen ikke skal være høyere enn nødvendig for å tiltrekke og beholde ønsket kompetanse.

Den norske arbeidslivsmodellen bygger på en kultur og en tradisjon for relativt små lønnsforskjeller sammenlignet med andre land. Hensynet til moderasjon tilsier blant annet at styret tar hensyn til forskjeller i nivået på godtgjørelsen til ledende og øvrige personer. Oslo kommune forventer derfor at ledende ansatte ikke mottar høyere årlig justering i fastlønn enn gjennomsnittet for øvrige ansatte. Dersom veksten i samlet godtgjørelse, eller i enkelte godtgjørelseselementer, er større for ledende personer enn for øvrige ansatte, enten prosentvis eller kronemessig, forventer kommunen at styret gir en særskilt begrunnelse i selskapets lønnsrapport.

Oslo kommune har ikke børsnoterte selskaper, men forventer at selskaper som defineres som store i denne meldingen utarbeider retningslinjer og lønnsrapport i tråd med [§ 6-16 a og 6-16 b] i allmennaksjeloven.

[...] På generalforsamling vil kommunen i hovedsak stemme mot ordninger som er i strid med kommunens retningslinjer. Der det helt eller delvis ikke er overensstemmelse mellom selskapets ordninger og kommunens retningslinjer forventer kommunen at styret redegjør særskilt for dette i selskapets lønnsrapport. Kommunens retningslinjer består av generelle forventninger som knytter seg til all godtgjørelse som mottas av ledende ansatte og spesifikke forventninger til enkelte godtgjørelseselementer.

Selskaper som ikke følger reglene i allmennaksjeselskapene forventes å ha en lønnspolitikk i tråd med kommunens retningslinjer.

Av punkt 8.2.6 i meldingen fremgår det at god rapportering er en forutsetning for god eierstyring. Kommunen understreker at tilgang på relevant informasjon til riktig tid gjør det mulig for kommunen å vurdere selskapet opp mot målsettingene med eierskapet. Videre fremgår det i meldingen at åpenhet og rapportering er drivere for godt strategiarbeid, forretningsutvikling, tilgang på kapital samt operasjonelt og finansielt forbedringsarbeid i selskapet.

- *Allmennaksjeloven*

Som det fremgår over, så forventer kommunen at de selskapene som kommunen regner som store selskaper, dvs. Hafslund AS, Sporveien AS, Ruter AS, Fjellinjen AS og Oslo Pensjonsforsikring AS, utarbeider retningslinjer og lønnsrapport for ledende ansatte etter bestemmelsene i allmennaksjeloven §§ 6-16 a og 6-16 b. De relevante delene av bestemmelsene er som følger:

§ 6-16 a. Retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer i noterte selskaper

[...]

(2) Styret skal utarbeide retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til de enkelte medlemmene av styret og bedriftsforsamlingen, daglig leder og andre ledende personer. I vedtektene kan det fastsettes at retningslinjene skal utarbeides av et annet organ.

(3) Retningslinjene skal være tydelige og forståelige, og bidra til selskapets forretningsstrategi, langsiktige interesser og økonomiske bæreevne.

[...]

(5) Retningslinjene skal behandles og godkjennes av generalforsamlingen ved enhver vesentlig endring og minst hvert fjerde år. [...]

(6) Retningslinjer som er godkjent av generalforsamlingen og resultatet av avstemningen samt dato, skal uten opphold offentliggjøres på selskapets nettside. Gjeldende retningslinjer skal være gratis og offentlig tilgjengelig.

§ 6-16 b. Rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer i noterte selskaper

[...]

(2) Styret skal for hvert regnskapsår sørge for at det utarbeides en rapport som gir en samlet oversikt over utbetalt og inntående lønn og godtgjørelse som omfattes av retningslinjene i § 6-16 a. Generalforsamlingen skal avholde en rådgivende avstemning over rapporten.

[...]

(5) Rapporten skal uten opphold offentliggjøres på selskapets nettside etter at ordinær generalforsamling er avholdt.

- *Forskrift om retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til ledende personer*

Departementet har fastsatt en forskrift som utdypet §§ 6-16 a og 6-16 b i allmennaksjeloven. §§ 4 og 6 i forskriften er relevante for kommunens forventninger på området.

§ 4 Krav til innholdet i retningslinjene

(1) Retningslinjene skal minst inneholde:

1. Forklaring av hvordan retningslinjene bidrar til selskapets forretningsstrategi, langsiktige interesser og økonomiske bæreevne.
2. Oversikt og beskrivelse av hvilken godtgjørelse som nevnt i § 2 første ledd som kan tildeles eller mottas av ledende personer, samt godtgjørelsens forholdsmessige andeler av samlet godtgjørelse som tildeles ledende personer.
3. Forklaring av hvordan lønn og ansettelsesvilkår for selskapets ansatte er hensyntatt ved utforming av retningslinjene.
4. Varigheten av avtaler og ordninger med ledende personer inkludert gjeldende oppsigelsesperioder, hovedelementene i ordninger med tilleggspensjon eller førtidspensjon, og oppsigelsesvilkår og betalinger knyttet til oppsigelse.
5. Beskrivelse av beslutningsprosessen som benyttes for å etablere, revidere og gjennomføre retningslinjene, herunder tiltak for å forebygge og håndtere interessekonflikter. Dersom godtgjørelse behandles i en komité, skal komitéens rolle i beslutningsprosessen beskrives.

(2) Inngår selskapet avtaler om variabel godtgjørelse, skal retningslinjene inneholde:

1. Tydelige, uttømmende og fullverdige kriterier for tildeling av variabel godtgjørelse.
2. Opplysninger om finansielle og ikke-finansielle resultatkrITERIER, herunder kriterier knyttet til selskapets samfunnsansvar og miljøpåvirkning når det er relevant.
3. Forklaring av hvordan resultatkrITERIER bidrar til selskapets forretningsstrategi, samt langsiktige interesser og økonomiske bæreevne.
4. Metode som skal benyttes for å avgjøre om kriteriene er oppfylt.
5. Opplysninger om eventuelle utsettelsesperioder og selskapets mulighet til å kreve tilbakebetalt variabel godtgjørelse

[...]

§ 6 Krav til innholdet i lønnsrapporten

- (1) Styret skal utarbeide en rapport om godtgjørelse som ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av det foregående regnskapsåret, jf. § 2 annet ledd. Rapporten skal

omfatte godtgjørelse som tidligere, nåværende og fremtidige ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av ett regnskapsår. Informasjonen skal individualiseres per ledende person.

(2) Lønnsrapporten skal, når det er relevant, gi opplysninger om:

1. Samlet godtgjørelse vedkommende har mottatt eller har til gode i kraft av sin posisjon som ledende person i løpet av regnskapsåret, fordelt på bestanddel.
2. Faste og variable godtgjørelsers forholdsmessige andel.
3. Beskrivelse av hvordan samlet godtgjørelse er i overensstemmelse med retningslinjene, inkludert hvordan godtgjørelsen bidrar til selskapets langsiktige resultater og hvordan resultatkriteriene er anvendt.
4. Minst de fem siste regnskapsårs årlige endringer i samlet godtgjørelse, selskapets resultater og den gjennomsnittlige lønnen i selskapet på grunnlag av antall årsverk av andre ansatte i selskapet enn ledende personer.
5. Godtgjørelse mottatt fra foretak i samme konsern eller foretaksgruppe.
6. Antall aksjer, tegningsretter, aksjeopsjoner og andre former for godtgjørelse knyttet til aksjer eller utviklingene i selskapet eller andre foretak innenfor samme konsern eller foretaksgruppe som er tildelt eller tilbudt, samt de viktigste betingelsene for å utnytte opsjonene, herunder tegningskurs, tegningsfrist og eventuelle endringer av disse. Opplysningene skal være egnet til å dokumentere om vilkårene er markedsmessige.
7. Selskapets bruk av adgang til å tilbakekreve variabel godtgjørelse fra ledende person som har mottatt eller har til gode slik godtgjørelse. Dette omfatter den ledende personens navn, vilkår for kravet og beløp som tilbakekreves. Selskapet kan velge hvorvidt årsaken til tilbakekrevingen skal oppgis.
8. Eventuelle unntak fra beslutningsprosessen ved fastsettelse av retningslinjer som nevnt i § 4 første ledd nr. 5, eller om retningslinjene er fraveket grunnet særlige omstendigheter som nevnt i § 4 fjerde ledd. Omstendigheten og hvilke deler av retningslinjene som er fraveket, skal i så tilfelle beskrives.

(3) Rapporten bør utarbeides i tråd med Europakommisjonens mal for rapporter om godtgjørelse.

Vedlegg 2 Metode

1. Generelt om eierskapskontroll

De sentrale delene av en eierskapskontroll er beskrevet i Standard for eierskapskontroll fra NKRF (RSK 002). Det følger av standarden at eierskapskontroller er en enklere kontrollform enn forvaltningsrevisjon. Dette er særlig knyttet til at det i eierskapskontroller vil være akseptabelt med et mindre omfattende datamateriale. Kort oppsummert bestemmer kontrollutvalget problemstillingen i sin bestilling til Kommunerevisjonen. Kommunerevisjonen utleder relevante vurderingskriterier for problemstillingen. Kriteriene er målestokken som vi holder den kontrollerte enhet opp mot. For å svare på spørsmålet om hvorvidt enheten når de gitte målene/kriteriene, samler vi inn relevante data som vi bearbeider og analyserer. Dette gir oss et faktagrunnlag som vi vurderer opp mot vurderingskriteriene. Vurderingene leder frem til Kommunerevisjonens konklusjoner og eventuelle anbefalinger.

2. Beskrivelse av prosjektgjennomføring

Kontrollutvalget bestilte undersøkelsen som en eierskapskontroll med tre problemstillinger. En av problemstillingene skulle besvares gjennom en kartlegging av utviklingen i styre- og ledergodtgjørelser i kommunens heleide selskaper. Etter avklaringer med kontrollutvalgets sekretariat inkluderte kartleggingen også samtlige av kommunens store selskaper, inkludert Fjellinjen AS og Ruter AS der Oslo kommune eier 60 prosent av aksjene. Etter dette omfattet kartleggingen 18 selskaper.

Oppstartsbrev ble sendt 21. oktober 2024 til byråd for finans, byråd for kultur og næring, byråd for miljø og samferdsel, byråd for byutvikling, Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS. Vedlagt oppstartsbrevene til de tre første av byrådene var forslag til vurderingskriterier, skriftlige spørsmål til byrådene og Excel-skjemaer for utfylling for hvert av selskapene i kartleggingen underlagt de respektive byrådenes ansvar. Byråd for byutvikling var kun omfattet av kartleggingen, så vedlagt oppstartsbrevet var forslag til vurderingskriterier og Excel-skjemaer for utfylling for hvert av de tre selskapene underlagt byrådets ansvar. Vedlagt oppstartsbrevene til selskapene var forslag til vurderingskriterier og spørsmål til hvert av selskapene.

Oppstartsbrevene inneholdt tilbud om oppstartsmøte. De fleste takket ja til tilbudet, med unntak av Byrådsavdeling for miljø og samferdsel. Det ble avholdt til sammen fire oppstartsmøter i perioden 30. oktober 2024 til 1. november 2024. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel fremmet innspill til de foreslåtte vurderingskriteriene 18. november 2024. Innspillene gjaldt at styrehonorar i Sporveien AS ble fastsatt av bedriftsforsamlingen, ikke av generalforsamlingen. Vi sendte byrådsavdelingen et revidert forslag til vurderingskriterier samme dag, med kopi til Sporveien AS. Etter videre dialog ble vurderingskriterier som gjaldt spesifikt for eierstyringen av Sporveien AS, avklart 21. november 2024.

Datainnsamlingen knyttet til problemstillingene som gjaldt eierstyring/eierskapskontroll, pågikk i hovedsak fra november 2024 til midten av desember 2024. Faktagrunnlaget ble oversendt til Byrådsavdeling for finans, Byrådsavdeling for kultur og næring, Hafslund AS og Oslo Pensjonsforsikring AS 6. desember 2024 og til Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og Sporveien AS 9. desember 2024. Fakta var verifisert før jul 2024.

Datainnsamlingen til kartleggingen pågikk fra november 2024 og ut januar 2025. Et utkast til kartleggingen ble oversendt til Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for finans, Byrådsavdeling for kultur og næring og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel i januar 2025. Forhåndspresentasjon av foreløpig rapport fra eierskapskontrollen med kartleggingen ble gjennomført den første uken i mars 2025. Rapporten ble deretter sendt til samtlige til uttalelse 12. mars 2025, med unntak av byråden for byutvikling som mottok rapporten med mulighet for uttalelse. Uttalelser til rapporten ble mottatt mellom 2. og 7. april 2025 fra byråden for kultur og næring, byråden for finans, byråden for miljø og samferdsel, Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS og Sporveien AS. Kommunerevisjonen oppsummerte og vurderte uttalelsene i den endelige rapporten, og uttalelsene ble lagt inn som vedlegg. På grunnlag av uttalelsene ble det gjort enkelte justeringer i rapporten. Rapporten ble deretter ferdigstilt og oversendt til kontrollutvalget 10. april 2025.

3. Metode for datainnhenting og -analyse

Datainnhenting

Kartleggingen omfatter de fire byrådene som er delegert kommunens eierutøvelse i heleide og store selskaper, det vil si byråd for byutvikling, byråd for finans, byråd for kultur og næring og byråd for miljø og samferdsel. Perioden for kartleggingen, 2018–2024, følger av kontrollutvalgets bestilling. For å besvare de to problemstillingene som gjelder eierstyring/eierskapskontroll, valgte vi de tre store selskapene som er heleid av kommunen, det vil si Hafslund AS (byråd for kultur og næring), Oslo Pensjonsforsikring AS (byråd for finans) og Sporveien AS (byråd for miljø og samferdsel). Valget ble gjort på grunnlag av vurderinger av risiko og vesentlighet. Undersøkellesperioden ble satt fra 2020 til 20. oktober 2024. Dette omfatter årsregnskapene for 2019 til 2023, som er blitt fastsatt av kommunen som eier på generalforsamlinger avholdt i undersøkelsesperioden. Dette gir en undersøkelsesperiode som er aktuell og avgrenset, men samtidig bred nok til å kunne belyse eiernes oppfølging av styre- og ledergodtgjørelser over noe tid.

Datainnsamlingen i kartleggingen har i hovedsak blitt gjennomført ved å utarbeide skjemaer i en Excel-fil for hver av de fire byrådsavdelingene. I filen var det arbeidsark for hvert av selskapene under den aktuelle byrådets eieransvar, i tillegg var det et ark med generell informasjon om utfyllingen. Hvert ark besto av to tabeller som skulle fylles ut: én tabell for styregodtgjørelser og én tabell for ledergodtgjørelser. I noen tilfeller var det behov for å innhente mer informasjon eller å oppklare rapporterte data. Dette ble i noen tilfeller gjort gjennom oppfølgende spørsmål til relevante byrådsavdelinger eller selskaper og i noen tilfeller gjennom innhenting av offentlig tilgjengelige data, primært årsregnskaper.

Det var behov for å gjøre en nærmere avklaring av hva som skulle inngå under betegnelsen «brutto årslønn». På grunnlag av innspill fra Hafslund AS valgte vi å definere brutto årslønn som månedslønn for 12 måneder samt feriepenger fratrasket 25 dager ferie.

Beregninger og analyser ble gjort i Excel. Vi har ikke gjennomført en fullstendig kvalitetssikring av dataene for kartleggingen som byrådsavdelingene har sendt inn. Dette innebærer at det kan være feil i datagrunnlaget selv om vi har gjort enkelte kontroller i forbindelse med gjennomgangen av årsregnskaper under problemstillingene 2 og 3 (eierskapskontrollen). For

eksempel kan det være feil i enkelttall eller forskyvninger mellom oppgitte tall og reelle tall i tidsseriene. I og med at kartleggingen gjelder utviklingen i styre- og ledergodtgjørelser over en viss tid, legger vi til grunn at eventuelle feil i tallmaterialet i liten grad vil påvirke det overordnede inntrykket av den samlede utviklingen i hvert selskap.

For å besvare problemstillingene som gjaldt eierstyring, utarbeidet vi skriftlige spørsmål relatert til vurderingskriteriene som ble sendt til de relevante eierbyrådene. Vi utarbeidet også skriftlige spørsmål til selskapene. Alle aktørene ble bedt om å gi oss tilgang til all dokumentasjon som kunne underbygge svarene. For noen av svarene var det behov for ytterligere avklaringer per e-post. I forbindelse med verifisering av faktabeskrivelsene mottok vi også noe ny informasjon og dokumentasjon fra byrådsavdelingene og selskapene. Dette inngikk i analysene og vurderingene.

Ut over dokumentasjonen som vi har fått tilgang til, har vi også konsultert årsrapporter med årsregnskaper for Hafslund AS, Oslo Pensjonsforsikring AS, Sporveien AS og Hav Eiendom AS for årene 2018 til og med 2023. Vi har også sett på offentlig tilgjengelig selskapsinformasjon i Brønnøysundregistrene, for eksempel om endringer av daglig leder eller styresammensetninger.

Metode for dataanalyse

Ved gjennomgang av dokumentasjon og skriftlige redegjørelser har vi strukturert informasjonen etter temaene og vurderingskriteriene i undersøkelsen for å se etter informasjon til temaene på tvers av datakildene.

Vi har beregnet lønns- og prisutviklingen i samfunnet for ulike deler av undersøkelsesperioden gjennom utregning av det geometriske gjennomsnittet for utviklingen. Dette gir en mer nøyaktig og pålitelig måling av den utviklingen enn en aritmetisk beregning. Til $GM_{\bar{y}} = \sqrt[n]{y_1 y_2 y_3 \dots y_n}$ gjennomsnittlige beregningene våre har vi benyttet funksjonen for geometrisk gjennomsnitt som er innebygget i Excel:

Vi har også beregnet samlet pris- og lønnsutvikling i prosent for perioden 2019–2023:

Lønnsutvikling: $1,022 * 1,030 * 1,042 * 1,056 = 1,155 = 15,5 \%$

Prisutvikling: $1,013 * 1,035 * 1,058 * 1,055 = 1,170 = 17 \%$

For Oslo Filmfond AS og Fjellinjen AS har vi måttet beregne helårsverdier der beløp har vært oppgitt for deler av et år. Aktiviteten i Oslo Filmfond AS startet opp i løpet av 2021. Dette året mottok styret honorar for styrearbeid i et halvt år. For å gi et riktigere bilde av den reelle utviklingen i styrehonorar i Oslo Filmfond AS, har vi doblet de oppgitte beløpene for hhv. styrelederhonorar og samlet styrehonorar for 2021 for å synliggjøre hva honorarene ville vært for hele året.

I Fjellinjen AS var det skifte av daglig leder i 2020 etter at selskapet hadde vært gjennom en vesentlig restrukturering i forbindelse med bompengereformen. For 2020 har Kommunerevisjonen fått oppgitt fastlønn til daglig leder for 8 av årets måneder. Vi har delt det

oppgitte beløpet på 8 og deretter multiplisert med 12 for å beregne fastlønn for arbeid i 12 måneder. Dette er gjort for å kunne sammenligne utviklingen i fastlønn på årsbasis. I og med at det er en beregning, tar den ikke høyde for opparbeidelse av feriepenger eller ev. uttak av ferie. Beløpet for fastlønn som vi har beregnet for 2020 er en god del lavere enn den oppgitte fastlønnen for 2021. Den beregnede fastlønnen gir en høyere prosentvis utvikling mellom disse to årene enn de etterfølgende årene. Dette kan tyde på at beregningen vår har gitt et for lavt tall, som igjen kan ha påvirket beregningen av den gjennomsnittlige årlige utviklingen. Det er derfor en viss usikkerhet knyttet til om den beregnede gjennomsnittlige prosentvise utviklingen i fastlønn til daglig leder i Fjellinjen AS er riktig. Usikkerheten gjelder kun dette selskapet og påvirker ikke tallene for de øvrige selskapene.

Sporveien AS hadde et skifte av daglig leder i 2023. Selskapet har oppgitt to beløp for brutto årslønn til daglig leder for 2023, med forklaringen «til og med 31.05.2023» for det ene og «fra og med 31.05.2023» for det andre. Begge beløpene er oppgitt som helårsbeløp. I og med at det bare kan være ett helårsbeløp for brutto årslønn til daglig leder i Sporveien AS i 2023, har Kommunerevisjonen beregnet helårsbeløpet på grunnlag av de mottatte opplysningene. Vi har benyttet denne formelen for beregningen, der x er oppgitt brutto årslønn til og med 31. mai 2023, y er oppgitt brutto årslønn fra 31. mai 2023, og z er beregnet brutto årslønn for hele 2023:

$$z = \frac{5}{12}x + \frac{7}{12}y$$

4. Behandling av personopplysninger

Formålet med Kommunerevisjonens innhenting, behandling og oppbevaring av personopplysninger er å utføre den lovbestemte revisjonen av Oslo kommune. Hvilke personopplysninger vi samler inn og behandler, avhenger av hvilken informasjon vi trengte for å gjennomføre undersøkelsen. Personopplysningene vil kunne være opplysninger som kommunen er pålagt å innhente, som av andre grunner er i kommunens systemer, som ansatte plikter å oppgi til Kommunerevisjonen, eller som er gitt frivillig.

Kommunerevisjonen følger bestemmelsene i personopplysningsloven og legger vekt på å begrense lagringen av personopplysninger. Vi legger vekt på bare å innhente data som er relevante for formålet med undersøkelsen. Vi tar bare vare på personopplysninger som er nødvendige for dokumentasjon av arbeidet vi utfører. Personopplysninger lagres utilgjengelig for uvedkommende.

Retten til å få slettet personopplysninger er bl.a. styrt av at Kommunerevisjonen har 10 års lagringsplikt for dokumentasjon av revisjonene.

For ytterligere informasjon om Kommunerevisjonens ansvar for og behandling av personopplysninger, se vår [personvernerklæring](#).

5. Gyldighet og pålitelighet

For å kvalitetssikre datagrunnlaget har vi vurdert dataenes validitet (gyldighet) og reliabilitet (pålitelighet). Gyldighet refererer til hvor godt man klarer å måle det man har til hensikt å måle eller undersøke. Pålitelighet refererer til hvor nøyaktig innsamlingen av data har vært.

Opplysningene i kartleggingen og i undersøkelsen er i hovedsak innhentet fra de relevante byrådsavdelingene og de tre selskapene. Enkelte mulige feilkilder er omtalt over i punkt 3. En generell utfordring har vært at selskapene har periodisert utbetalte styregodtgjørelser på ulike måter. For styrelederhonorarene valgte vi da å føre opp fastsatt styrehonorar, det vil si beløp fastsatt på generalforsamling for arbeid utført i en spesifikk periode, mens vi for samlet styrehonorar har ført opp det samlede beløpet som ble utbetalt av selskapene i hvert regnskapsår.

Byrådsavdelingene og selskapene har verifisert faktafremstillingene som vi sendte til dem. De fire byrådsavdelingene har også mottatt et utkast til kartleggingen med mulighet for å rette feil eller misforståelser. Både verifisering av fakta og arbeidet med kartleggingen har gitt byrådsavdelingene mulighet til å supplere fremstillingene. Selskapene har også supplert de respektive faktafremstillingene.

Rapporten har vært underlagt intern kvalitetssikring i Kommunerevisjonen.

Samlet sett mener vi faktabeskrivelsene gir et tilfredsstillende grunnlag for vurderingene og konklusjonene våre på problemstillingene som gjelder eierskapskontrollen. Videre mener vi at kartleggingen på overordnet nivå gir et riktig bilde av utviklingen i styre- og ledergodtgjørelser i kommunens selskaper i perioden 2018 til 2023/2024. Vurderingen står seg selv om det skulle være enkelte feil i tallmaterialet som inngår i kartleggingen.

Vedlegg 3 Uttalelse fra byråden for finans

Byrådsavdeling for finans

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Unntatt offentlighet
Offl. § 5 første ledd

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
24/5136 - 35

Saksbeh.:
Carl Ingar Hole (FIN/SOS), 466 88 850
Dato: 02.04.2025

Uttalelse til rapport "Eierskapskontroll av styre- og ledergodtgjørelser"

1. *Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?*

Svar: Ja, jeg synes informasjonen om prosjektets hensikt har vært tilstrekkelig klar.

2. *Har byråden kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?*

Svar: Jeg har ingen kommentarer til dette.

3. *Har byråden kommentarer til kriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?*

Svar: Jeg har ingen kommentarer til de kriterier som ligger til grunn.

4. *Hva er byrådets samlede vurdering av rapportens konklusjoner?*

Svar: Jeg merker meg at Kommunerevisjonen hevder at faktorer som ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet i liten grad er vurdert ved fastsettelse eller justeringer av styregodtgjørelser, da særskilt i forbindelse med justering på 30% under fjorårets generalforsamling i selskapet. Jeg ønsker å være tydelig på at denne justeringen er en konsekvens av nettopp en grundig vurdering av faktorer som ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.

Styret i Oslo Pensjonsforsikring AS forvalter store verdier på vegne av Oslo kommune under et strengt finansielt og regulatorisk regime. Selskapet forvalter over 145 milliarder kroner til framtidig pensjon hovedsakelig på vegne av ansatte i Oslo kommune, og konsernet oppnådde i 2024 et årsresultat på 1 369 millioner kroner. Det er derfor avgjørende at honoraret står i forhold til de krav og det ansvar som følger med styrevervet, slik at vi kan både beholde og rekruttere styremedlemmer med riktig erfaring og kompetanse i konkurranse med andre aktører. Finansforetaksloven stiller krav til ledelsen av finansforetak, og styremedlemmer skal egnethetsvurderes av Finanstilsynet for å sikre at de har nødvendig kompetanse til å utøve

 Oslo kommune
Byrådsavdeling for finans

Besøksadresse:
Rådhuset
Postadresse:
Rådhuset, 0037 OSLO

Telefon: 21 80 21 80
postmottak@byr.oslo.kommune.no
Org. Nr.: 976819845
oslo.kommune.no

vervet. Det blir derfor lite treffende å hevde at denne kompetansen ikke er vurdert eller tatt hensyn til ved fastsettelsen av styregodtgjørelsen.

Det er valgkomiteen som innstiller til generalforsamlingen om valg av styrets aksjonærvalgte medlemmer, samt fastsettelse av styrets godtgjørelse, etter de prinsipper som følger av Oslo kommunes retningslinjer for lederlønn og styregodtgjørelse; godtgjørelsen skal reflektere faktorer som ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet, samt at det er naturlig å vurdere styrets godtgjørelse opp mot selskaper det er naturlig å sammenligne seg med.

I forbindelse med styrevalgprosessen våren 2024 innhentet valgkomiteen ekstern bistand til å gjennomføre en styreevaluering, samt en vurdering av nivået på styregodtgjørelsen sett opp mot sammenlignbare selskaper. Denne kartleggingen viste at styrehonoraret i OPF lå lavt sammenlignet med andre selskaper det er naturlig å sammenligne seg med. Med henvisning til nevnte egnethetsvurdering er dette høyt etterspurt kompetanse det både er viktig å beholde, samt rekruttere, i konkurranse med andre finansforetak som KLP. Kravene er i stor grad uavhengig av selskapenes størrelse eller kompleksitet. Valgkomiteens innstilling til generalforsamlingen er en konsekvens av nettopp en grundig helhetsvurdering, en vurdering generalforsamlingen sluttet seg til.

Fra eierskapsmeldingen:

Oslo kommune kan stemme for en økning i styregodtgjørelsen ut over alminnelig lønnsvekst dersom kommunen vurderer at godtgjørelsen til styret ligger for lavt sett opp mot en konkret vurdering av styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Styregodtgjørelse skal kun økes når det etter kommunens vurdering er nødvendig for å bidra til at godtgjørelsen ligger på et riktig nivå, særlig for å kunne tiltrekke seg og beholde relevant og god kompetanse.

Det er dermed min vurdering at økningen som vedtatt på generalforsamlingen i 2024 er foretatt i tråd med Oslo kommunes føringer og forventninger til godtgjørelse i kommunalt eide selskaper, og at nivået er på et moderat nivå også etter justeringen. Jeg er heller ikke enig i Kommunerevisjonens vurdering om at denne justeringen øker risikoen for at styregodtgjørelsene fremover vil utvikle seg i utakt med kommunens føringer. Hovedregelen vil fortsatt være at disse ikke skal justeres mer enn alminnelig lønnsvekst, men at nivået til enhver tid skal være på et moderat nivå og reflektere de faktorer som nevnt ovenfor.

Når det gjelder Kommunerevisjonens øvrige konklusjoner vil jeg ta disse med meg i den videre eierstyringen av selskapet.

5. Vil byråden vurdere eller iverksette tiltak på bakgrunn av rapporten?

Svar: Ja, jeg vil i samråd med selskapet se på tiltak for å følge opp Kommunerevisjonens vurderinger og sikre at nødvendige forbedringer blir gjennomført i tråd med god eierstyring.

6. Dersom tiltak vil iverksettes; hvilke tiltak og hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av aktuelle tiltak?

Svar: Tiltakene vil i første omgang vurderes frem mot ordinær generalforsamling i 2025, men også løpende som en del av den videre eierstyringen.

7. *Oppfattes rapporten som nyttig for byråden? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har fremkommet som svar på ovenstående spørsmål.*

Svar: Selv om jeg ikke deler Kommunerevisjonens vurderinger knyttet til enkelte forhold, er det likevel verdifullt å få innspill som kan bidra til å videreutvikle eierstyringen fremover.

8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Svar: Jeg har ingen merknader til dette.

Vennlig hilsen

Hallstein Bjørcke

byråd

Vedlegg 4 Uttalelse fra Oslo Pensjonsforsikring AS

Sv: Påminnelse om uttalelse til rapport fra eierskapskontroll om styre- og ledergodtgjørelser

Fra Lise Karlsen <Lise.Karlsen@opf.no>

Dato ma. 07.04.2025 15:27

Til Annette Mari Birkeland <annette.mari.birkeland@krv.oslo.kommune.no>

Hei, og takk for påminnelse,

Oslo Pensjonsforsikring har ingen ytterligere kommentarer til den oversendte rapporten.

Med vennlig hilsen

LISE KARLSEN

juridisk direktør/advokat MNA

Mobil: 93 48 03 36

Sentralbord: 23 36 08 00

Besøksadresse: St. Olavs plass 5

opf.no

OSLO PENSJONSFORSIKRING

Vedlegg 5 Uttalelse fra byråden for kultur og næring

Byrådsavdeling for kultur og næring

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
24/5136 - 37

Saksbeh.:
Johanne Bentzen Kværne, 922 91 722

Dato:

02.04.2025

Eierskapskontroll av styre- og ledergodtgjørelser i kommunens aksjeselskaper - uttalelse fra byråden for kultur og næring

Det vises til brev av 12. mars 2025 fra Kommunerevisjonen angående eierskapskontroll av styre- og ledergodtgjørelser i kommunens aksjeselskaper. Vedlagt brevet følger rapport til uttalelse fra byråden for kultur og næring. Kommunerevisjonen ber om at konkrete spørsmål besvarer i uttalelsen innen utgangen av 2. april 2025.

Kommunerevisjonen har gjennomført en eierskapskontroll knyttet til godtgjørelser til styret og daglig leder i de tre store aksjeselskapene som er heleid av Oslo kommune. Innenfor byråden for kultur og næring sitt ansvarsområde gjelder dette Hafslund AS. Kommunerevisjonen har også kartlagt utviklingen av styre- og ledergodtgjørelser i 18 aksjeselskaper som er eid av Oslo kommune.

Kommunerevisjonen viser i sine vurderinger til at byråden for kultur og næring i stor grad har fastsatt og justert godtgjørelser til styret i Hafslund AS i tråd med kommunens krav og føringer. Kommunerevisjonen viser videre til at faktorer som ansvar, kompetanse, tidsbruk og kompleksitet i begrenset grad er reflektert ved fastsettelse eller justeringer av styregodtgjørelsene, at det er enkelte mangler knyttet til selskapets retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer, samt at selskapets lønnsrapport ikke fullt ut oppfyller kommunens krav.

Det gis i det videre en tilbakemelding på Kommunerevisjonens spørsmål til byråden for kultur og næring.

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?

Svar: Ja.

2. Har byråden kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Svar: Nei.

3. Har byråden kommentarer til kriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?

 Oslo kommune
Byrådsavdeling for kultur og næring

Besøksadresse:
Olav V gate 4
Postadresse:
Rådhuset, 0037 OSLO

Telefon: 21 80 21 80
postmottak@byr.oslo.kommune.no
Org. Nr.: 997703634
oslo.kommune.no

Svar: Nei.

4. Hva er byrådens samlede vurdering av rapportens konklusjoner?

Svar: Jeg merker meg at Kommunerevisjonens vurdering er at byråden for kultur og næring i stor grad har fastsatt og justert godtgjørelser til styret i Hafslund AS i tråd med kommunens krav og føringer.

Jeg merker meg også at Kommunerevisjonen skriver at faktorer som ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet i begrenset grad er reflektert ved fastsettelse eller justeringer av styregodtgjørelsene. Jeg vil understreke at det med unntak av en større endring i godtgjørelsene til revisjonsutvalget i styret i 2024, ikke er gjort større nivåendringer i de ordinære godtgjørelsene til medlemmer av styret i Hafslund AS i undersøkelsesperioden. Årlige justeringer har basert seg på utvikling i konsumprisindeks og alminnelig lønnsvekst. Nivåene på styregodtgjørelse har derfor vært vurdert å ligge på riktig nivå - ut fra sentrale faktorer nevnt over. Jeg viser også til at det i eierskapsmeldingen til Oslo kommune er trukket fram at det er naturlig å vurdere styrets godtgjørelse opp mot selskaper som det er naturlig å sammenligne seg med. Slike vurderinger har jeg vist til i mine tidligere uttalelser til eierskapskontrollen.

Når det gjelder Kommunerevisjonens vurderinger vil jeg ta disse med meg i den videre eierstyringen av selskapet.

5. Vil byråden vurdere eller iverksette tiltak på bakgrunn av rapporten?

Svar: Ja, jeg vil i samråd med selskapet se på tiltak for å følge opp Kommunerevisjonens vurderinger.

6. Dersom tiltak vil iverksettes; hvilke tiltak og hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av aktuelle tiltak?

Svar: Tiltakene vil i første omgang vurderes frem mot ordinær generalforsamling i 2025, men også løpende som en del av den videre eierstyringen.

7. Oppfattes rapporten som nyttig for byråden? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har fremkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Svar: Ja.

8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Svar: Den vurderes som god.

Vennlig hilsen

Anita Leirvik North

byråd

Vedlegg 6 Uttalelse fra Hafslund AS

Eierskapskontroll: Styre- og ledergodtgjørelse i kommunens selskaper

Uttalelse fra Hafslund

Det vises til Kommunerevisjonens «Rapport til uttalelse - Eierskapskontroll: Styre- og ledergodtgjørelser i kommunens aksjeselskaper», datert 12. mars 2025, samt forespørsel om uttalelse fra Hafslund AS, som angitt i e-post fra Kommunerevisjonen samme dato.

I rapporten er det påpekt at Hafslunds retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer kun har vært tatt opp til rådgivende avstemning på generalforsamling i Hafslund AS, men skulle vært behandlet og godkjent av generalforsamlingen. Videre påpekes det at retningslinjene ikke omtaler fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til de enkelte medlemmene av styret, selv om dette følger av kommunens krav. Det vises også til at informasjonen som byråden og Hafslund AS omtaler som lønnsrapport, ikke oppfyller kommunens krav til en lønnsrapport.

Hafslund AS anerkjenner Kommunerevisjonens vurderinger og følger opp de påpekte forholdene.

For å imøtekomme Kommunerevisjonens anmerkninger og Oslo kommunes eierforventninger, er følgende tiltak iverksatt:

- Oppdatert retningslinje styrebehandles 3. april og fremlegges generalforsamling for behandling og godkjenning 10. april: Hafslunds retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer får utvidet virkeområde og vil også omfatte godtgjørelse til styrets medlemmer, i samsvar med kravene i allmennaksjeloven § 6-16a. Retningslinjene vil heretter behandles og godkjennes av generalforsamlingen ved enhver vesentlig endring og minst hvert fjerde år, i samsvar med kravene i allmennaksjeloven § 6-16a.
- Forbedret lønnsrapportering: Styrets rapport om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer er i 2025 justert for å i større grad tilfredsstille kommunens forventninger. Videre vil fremtidig rapportering forbedres ytterligere blant annet ved å inkludere en mer presis beskrivelse av hvordan fastsettelse av godtgjørelse til ledende personer er i samsvar med selskapets retningslinjer, i tråd med kravene i allmennaksjeloven § 6-16b.

Hafslund AS er opptatt av å sikre at selskapets styring og praksis er i overensstemmelse med gjeldende regelverk og kommunens forventninger, og vil fortløpende vurdere ytterligere tiltak.

Vedlegg 7 Uttalelse fra byråden for miljø og samferdsel

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Unntatt offentlighet

Deres ref.:
24/327-68

Vår ref. (saksnr.):
24/5136 - 36

Saksbeh.:
Jan Tore Hanssen, 416 97 653

Dato:
24.03.2025

Eierskapskontroll: Styre- og ledergodtgjørelser i kommunens aksjeselskaper - Rapport til uttalelse

Jeg viser til Kommunerevisjonens brev datert 12.03.2025 med vedlagt rapport Eierskapskontroll: Styre- og ledergodtgjørelse i kommunens aksjeselskaper.

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?

Svar:
Ja

2. Har byråden kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Svar:
Nei.

3. Har byråden kommentarer til kriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Svar:
For Sporveien er det lagt til grunn egne vurderingskriterier, siden Sporveien er det eneste selskapet med bedriftsforsamling. Følgende er angitt som vurderingskriterium:

«Eier bør ha gitt føringer til medlemmene av bedriftsforsamlingen som er oppnevnt av generalforsamlingen om at styregodtgjørelsen skal være på et moderat nivå og skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.»

Jeg er innforstått med at jeg har et ansvar for å påse at medlemmer av bedriftsforsamlingen er kjent med de prinsipper som gjelder for eierstyring i kommunen, herunder for lederlønn og kommunens forventninger om at disse skal følges.

 Oslo kommune
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Besøksadresse:
Rådhuset
Postadresse:
Rådhuset, 0037 OSLO

Telefon: 21 80 21 80
postmottak@byr.oslo.kommune.no
Org. Nr.: 974770474
oslo.kommune.no

Jeg vil likevel vise til Kommunerevisjonens brev datert 21.11.2024 om ovennevnte kriterium, der det er uttalt følgende:

«Vi gjør oppmerksom på at kriterieforslaget er formulert med «bør», ikke «skal». I praksis betyr det at et eventuelt avvik fra kriteriet kan omtales i vurderingene våre, men vil ikke bli vurdert som mangel ved eierskapsutøvelsen»

I endelig rapport kan det likevel synes som Kommunerevisjon trekker vurderingene på dette punktet inn i konklusjonen som en mangel ved eierskapsutøvelsen. Det vises her til omtale under pkt. 6.2 konklusjoner, hvor det er uttalt følgende (vår understreking):

«I Sporveien AS er det bedriftsforsamlingen som fastsetter styrets godtgjørelser. Byråden for miljø og samferdsel har valgt flertallet av bedriftsforsamlingens medlemmer, men har i liten grad fulgt opp kommunens føringer for styregodtgjørelse med disse medlemmene og deres utøvelse av oppgaven med å fastsette styregodtgjørelser. Byråden har heller ikke sett til at generalforsamlingen har behandlet og godkjent retningslinjer for godtgjørelser til ledende personer som inkluderer godtgjørelser til styret. Det er ikke i tråd med kommunens krav og føringer at retningslinjer for styrets godtgjørelse er fastsatt av bedriftsforsamlingen. Byråden for miljø og samferdsels eierstyring knyttet til styregodtgjørelser i Sporveien AS, fremstår derfor samlet sett som lite aktiv.»

4. Hva er byrådens samlede vurdering av rapportens konklusjoner?

Svar:

Jeg har ikke merknader til anbefalingen i rapporten om at de berørte byrådsavdelinger vurderer tiltak på bakgrunn av rapportens funn og konklusjoner. Jeg viser ellers til merknad over.

5. Vil byråden vurdere eller iverksette tiltak på bakgrunn av rapporten?

Svar:

Ja. Det pågår nå en dialog med Sporveien om tiltak for å følge opp de forhold som er tatt opp i Kommunerevisjonens rapport. Siktemålet at flest mulig av tiltakene kan følges opp frem mot generalforsamlingen våren 2025.

6. Dersom tiltak vil iverksettes; hvilke tiltak og hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av aktuelle tiltak?

Svar:

Se svar ovenfor.

7. Oppfattes rapporten som nyttig for byråden? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har fremkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Svar:

Ja

8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Svar:

Jeg har ikke merknader til rapportens oppbygging og språkbruk.

Vennlig hilsen

Marit Kristine Veam
byråd

Vedlegg 8 Uttalelse fra Sporveien AS

sporveien

Kommunerevisjonen
Avdeling for forvaltningsrevisjon
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Attn.: Anette Birkeland

Deres ref.	Vår ref./Sak	Tlf.	E-post	Dato
		+47 924 98 360	Lars.Johansen@sporveien.com	7. april 2025

Eierskapskontroll styre- og ledergodtgjørelser

Vi viser til e-post av 12. mars 2025 med oversendelse av rapport til uttalelse.

Sporveien har ikke merknader til rapporten.

Med vennlig hilsen
Sporveien AS
Konsernjuridisk avdeling

Lars Andreas Fredsvold Johansen
Juridisk direktør/Advokat MNA

Sporveien AS
Pb 2857 Tøyen
N-0608 Oslo

Besøksadresse:
Økernveien 9

Tlf: +47 22 08 40 00
firmapost@sporveien.com
www.sporveien.com

Bank: 6005.05.72547
Org.nr.: 915 070 434

Siste publikasjoner fra Kommunerevisjonen i Oslo

Kommunerevisjonens rapporter 2025

Rapport 1/2025	Kjøp og oppfølging av hjelpetiltak på barnevernsområdet
Rapport 2/2025	Vedlikehold av skoler
Rapport 3/2025	Regnskapsrevisjonen 2024 – Med vekt på økonomisk internkontroll
Rapport 4/2025	Internkontroll i Kulturetaten
Rapport 5/2025	Klimabudsjett og styringsinformasjon

Kommunerevisjonens rapporter 2024

Rapport 1/2024	Vedlikehold og fornyelse av vann- og avløpsnett
Rapport 2/2024	Eierskapskontroll av Oslobolig AS
Rapport 3/2024	Grønne anskaffelser – klima- og miljøkrav
Rapport 4/2024	Regnskapsrevisjonen 2023 – Oppsummering av utvalgte undersøkelser
Rapport 5/2024	Økonomisk stønad til store barnefamilier
Rapport 6/2024	Spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder Bydel Grorud og Bydel Ullern
Rapport 7/2024	Overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering
Rapport 8/2024	Næringsetatens kontroll av skjenkesteder
Rapport 9/2024	Kontraktsoppfølging helse og omsorg
Rapport 10/2024	Grønn material- og energibruk i nybygg
Rapport 11/2024	Teknisk informasjonssikkerhet i Elvia AS
Rapport 12/2024	Ytringskultur i Oslo kommune
Rapport 13/2024	Byråders habilitet
Rapport 14/2024	Kontraktsoppfølging i Fornebubanen
Rapport 15/2024	Eierskapskontroll av Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS
Rapport 16/2024	Arbeidsintegrering av flyktninger

Oslo

Oslo Kommune
Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 Oslo

Tel. +21 80 21 80

Rapport 6/2025

Du finner mer informasjon
om Kommunerevisjonen
og våre rapporter på:

www.krv.oslo.kommune.no